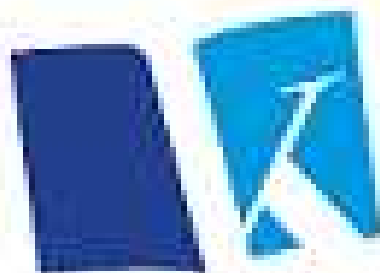

Jaarverslag 2017

Vereniging voor Scholen met de
Bijbel Alblasserwaard,
te Bleskensgraaf

karakter

Scholen met de Bijbel
Alblasserwaard

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen instellingsbeleid	4
De Wegwijzer	14
School met de Bijbel Bleskensgraaf	20
De Schakel	27
De Zaaier	31
Eben-Haëzer	36
De Fakkelt	39
Kengetallen	42
Financieel beleid	46
Continuïteitsparagraaf	49
Verslag toezichthoudend orgaan	52

Jaarrekening:

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	54
Balans per 31 december 2017	59
Staat van baten en lasten 2017	60
Kasstroomoverzicht 2017	61
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	62
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	66
Bestemming van het resultaat	70
Gebeurtenissen na balansdatum	71
Verbonden partijen	72
Verantwoording subsidies	73
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	74
Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen	77
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	78

Overige gegevens:

Statutaire bestemming van het resultaat	80
Gegevens over de rechtspersoon	81
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	82

Bijlagen:

OCW-bijlage	88
Staat van baten en lasten 2017 per kostenplaats	89

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Inleiding

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard in het jaar 2017.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2017 van Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Astrium Accountants.

Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard, met bevoegd

<u>School</u>	<u>Brinnummer</u>
BS Eben Haëzer	07KI
De Wegwijzer	03ST
SMDB Bleskensgraaf	04QG
De Zaaier	04TC
De Schakel	06LJ
De Fakkel	07CT

Doelstelling van de organisatie (Missie en visie)

Karakter is een christelijke schoolvereniging op gereformeerde grondslag, waarin de Bijbel en de drie Formulieren van Enigheid hun centrale plaats hebben. Deze christelijke identiteit is duidelijk herkenbaar. Binnen het christelijk onderwijs dat Karakter biedt, zijn alle kinderen welkom. De vormgeving van de identiteit van de scholen wordt mede bepaald door de context waarin de scholen staan. Dit houdt in dat er diversiteit, binnen de kaders, in de identiteitsvorming van de verschillende scholen zal bestaan.

De missie en visie vormen het acrostichon Karakter, de werknaam van de vereniging:

Karakter
Adaptief
Richting
Anders
Kwaliteit
Toekomst
Eigen
Relatie

K = Karakterscholen hebben hun kompas in de Bijbel als richtsnoer voor het leven. In afhankelijkheid van God wordt de koers van het onderwijs bepaald en de opvoeding richting gegeven.

A = De scholen van Karakter bieden een leeromgeving voor kinderen waar de ontwikkeling van hart, hoofd en handen optimaal wordt gestimuleerd. Hiervoor wordt onderwijs aangeboden dat aansluit bij de mogelijkheden van elk kind.

R = Op scholen staan de kinderen centraal en wordt in samenspraak met ouders door de schoolteams inhoud gegeven aan toekomstgericht onderwijs.

A = Eigenaarschap vinden we belangrijk. We nemen zelfbewust onze positie in het onderwijsveld in en verzorgen op de onderscheiden scholen onderwijs voor alle scholen in onze regio.

K = We verzorgen kwalitatief hoogwaardig onderwijs en laten kinderen en medewerkers groeien in hun kernkwaliteiten.

T = Ons onderwijs biedt kennis en vaardigheden aan, waarmee kinderen in de toekomst hun plaats in de maatschappij zullen innemen.

E = De scholen binnen Karakter onderscheiden zich ten opzichte van andere scholen en hebben een eigen profiel.

R = Veiligheid, vertrouwen en welbevinden zijn kernwaarden binnen onze scholen.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een vereniging.

Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is op 21 februari 2017 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder dossiernummer 40321155.

Organisatiestructuur en personele bezetting

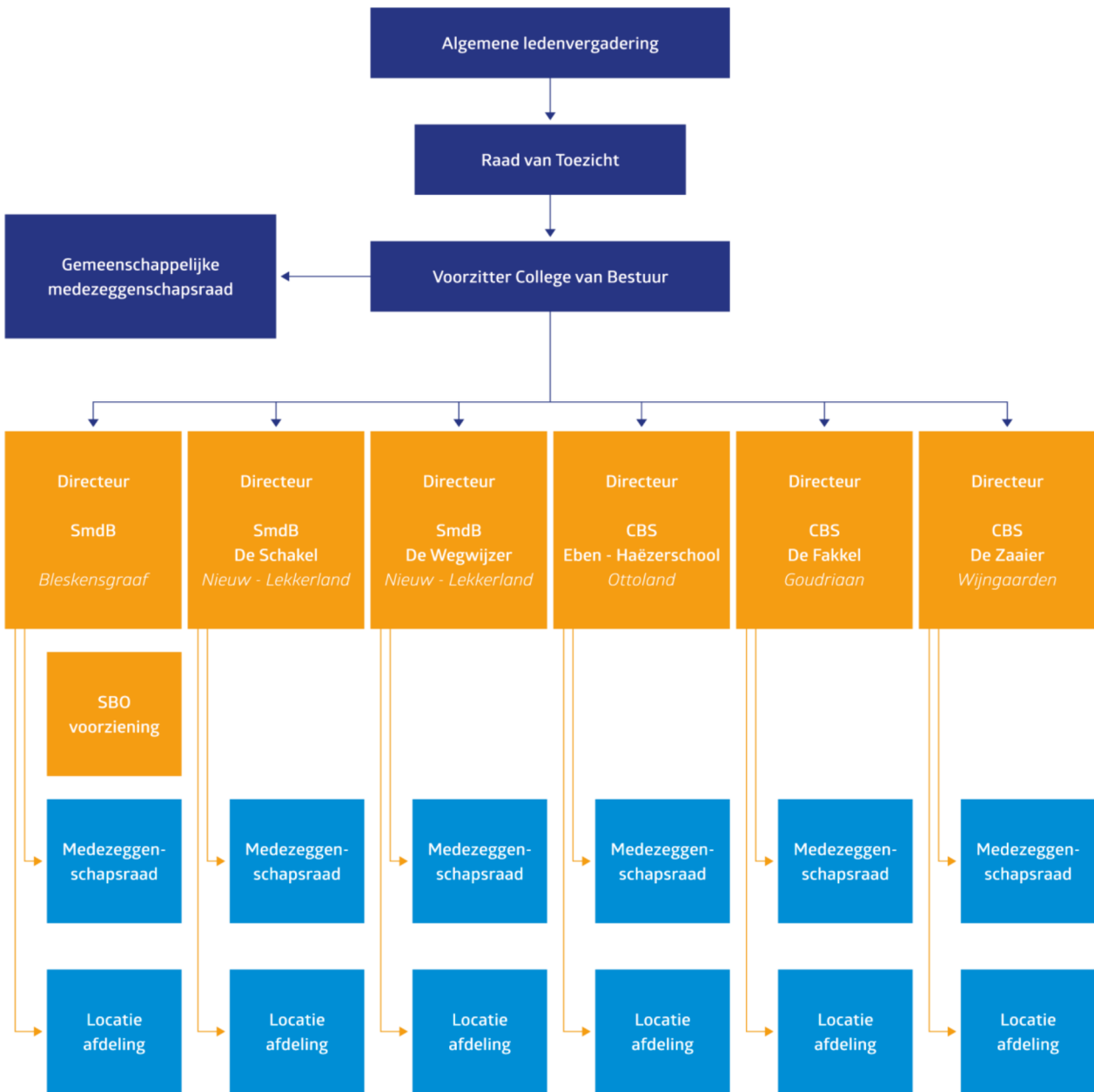
De vereniging kent de volgende organen:

- a. de Raad van toezicht;
- b. het College van bestuur;
- c. de ledenvergadering.

De Raad van toezicht is belast met het interne toezicht op de vereniging, op de van de vereniging uitgaande scholen en op het College van bestuur. Het College van bestuur is belast met het besturen van de vereniging. De verdeling van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen het College van bestuur en de Raad van Toezicht wordt, voor zover dat niet in de statuten is bepaald, geregeld in het bestuurs- en toezichtreglement.

Het beleid wordt uitgevoerd door de directies die integraal verantwoordelijk zijn voor hun school.

Organogram Karakter

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is ultimo 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter : C. Egas

Raad van Toezicht

De Raad van toezicht is ultimo 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter : L.M.W. van der Vliet

Overige leden : A.H. Koorevaar

Vicevoorzitter : G.J. van de Streek

Overige leden : H. Boer

Overige leden : J.E. Koorevaar

Vanuit de Raad van toezicht is een auditcommissie gevormd waarin de heren Boer en van der Vliet zitting hebben. De renumeratiecommissie wordt gevormd door de heren van de Streek en van der Vliet.

De portefeuillevverdeling binnen de Raad van toezicht is als volgt:

- bedrijfsvoering en financiën: H. Boer
- juridische zaken: J.E. Koorevaar
- onderwijskundig en personeel/medezeggenschap: A.H. Koorevaar en G.J. van de Streek

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. Eventueel kan door middel van een groeitelling aanvullende bekostiging worden toegekend als het aantal leerlingen van een school volgens daartoe vastgestelde normen (voor het totale bestuur) is toegenomen.

Er hebben gedurende het kalenderjaar 2017 geen groeitellingen plaatsgevonden en derhalve is hiervoor geen aanvullende bekostiging ontvangen.

In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen op 1 oktober 2017 vergeleken met de leerlingaantallen in de jaren 2016, 2015 en 2014.

	1-10-2017	groeitelling	1-10-2016	1-10-2015	1-10-2014
BS Eben Haëzer	111		121	119	128
De Wegwijzer	262		282	278	293
SMDB Bleskensgraaf	381		367	357	342
De Zaaier	58		54	62	74
De Schakel	303		294	298	318
De Fakkel	71		77	78	83
Totaal	1.186		1.195	1.192	1.238

Belangrijkste kenmerken van het gevoerde beleid

Belangrijke stellige bestuurlijke voornemens en inmiddels in het nieuwe jaar genomen besluiten, alsmede de financiële vertaling daarvan.

In het strategisch beleidsplan zijn beloftes opgenomen die richting geven aan de te bereiken doelen:

1. Wij beloven dat onze teams goed zijn voorbereid op de maatschappelijke vragen van de 21e eeuw;
2. Wij beloven garant te staan voor een brede ontwikkeling op de gebieden hoofd, hart en handen;
3. Wij beloven invulling te geven aan goed en passend onderwijs;
4. Wij beloven eigenaarschap van leerlingen en teams in een innovatieve stimulerende onderwijsomgeving;
5. Wij beloven goed, degelijk en uitdagend onderwijs te bieden voor leerlingen tot en met 12 jaar;
6. Wij beloven samen verantwoordelijk te zijn voor elkaars scholen en leerlingen en benutten de kwaliteiten van leerkrachten daarin;
7. Wij beloven een goed werkgever te zijn. We willen dat leerkrachten zich gewaardeerd voelen. In geval van mobiliteit is vrijwillige mobiliteit uitgangspunt van denken. We nemen het werkplezier en de werkdruk van personeelsleden serieus;
8. Wij beloven dat ons onderwijs wordt verzorgd door gepassioneerde en betrokken professionals die gericht zijn op het welbevinden, de betrokkenheid en het eigenaarschap van de kinderen in de onderscheiden scholen;
9. Wij beloven de kwaliteit van personeelsleden optimaal te benutten en tellen leren met en van elkaar centraal;
10. Wij beloven de kansen vanuit een mogelijke krimpsituatie op te zoeken en te benutten.

Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

De scholen zijn verbonden aan een samenwerkingsverband. Door de aangesloten schoolbesturen wordt gezamenlijk vormgegeven aan een stelsel waarbij sprake is van flexibele inrichting van de speciale onderwijszorg. Hierdoor zijn besturen en scholen in de Alblasserwaard en omstreken in staat aan de zorgvraag en zorgplicht te voldoen.

De scholen werken met diverse organisaties samen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om andere onderwijsinstellingen of landelijke overkoepelende organisaties.

Er wordt tevens samengewerkt met ondersteunende organisaties zoals de landelijke besturenorganisaties.

Governance ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht)

De vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is ontstaan op 21 februari 2017 uit een fusie tussen vijf instellingen die tezamen zes scholen bezaten, vijf scholen voor primair onderwijs en één school voor speciaal bijzonder onderwijs. In 2017 zijn de organen van de vereniging gevormd zoals de Raad van toezicht, het College van bestuur en de ledenvergadering. Afgelopen jaar is ook tijd en energie geïnvesteerd in de vorming van de organisatie en is het strategisch beleid geformuleerd. In 2018 zal geëvalueerd worden wat goed gaat en wat beter kan.

Het beleid van de instelling aangaande de bezoldiging van haar bestuurders en toezichthouders en de wijze waarop dit beleid in het verslagjaar in de praktijk is gebracht

De bestuurder heeft een dienstverband bij de vereniging. Hij ontvangt bezoldiging conform de CAO. De vergoeding valt ruim binnen de kaders van de Wet bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector.

De leden van de Raad van toezicht ontvangen geen vergoeding. Zij hebben geen dienstverband bij de vereniging. Er zijn ook geen voornemens om de leden van de Raad van toezicht een dienstverband bij de vereniging te geven.

Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact

Afgelopen jaar is veel aandacht gevraagd door leraren voor de negatieve aspecten van het werken in het onderwijs. Werkdruk is daarbij een belangrijk thema. Inmiddels heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor het verminderen van de werkdruk. In overleg tussen team en directeur zal bepaald worden hoe deze gelden het best ingezet kunnen worden.

Leraren in het basisonderwijs voelen zich daarnaast tekort gedaan door het verschil in salaris met collega's in het voorgezet onderwijs. Door het kabinet zijn extra middelen ter beschikking gesteld voor verhoging van de salarissen binnen het primair onderwijs. Dit is echter onvoldoende om het volledige verschil te compenseren.

Vermelding van de geldende (branche) code voor goed bestuur en vermelding van het al dan niet afwijken van die code en motiveren waarom is afgeweken hiervan

Het bestuur heeft de Code Goed Bestuur van de PO-raad vastgesteld en er zijn geen afwijkingen van die code. De scheiding tussen bestuur en toezicht is statutair vastgelegd.

Beschrijving van de inrichting van het dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording)

De formele horizontale verantwoording is vormgegeven via de medezeggenschapsraden en de gemenschappelijke medezeggenschapsraad.

De juridische structuur is een vereniging. Als lid van de vereniging worden ingeschreven natuurlijke personen die zich bij de bestuurder hebben aangemeld via het aanmeldingsformulier. Voorwaarde voor toelating tot lidmaatschap is onder meer schriftelijke betuiging van instemming met de grondslag en het doel van de vereniging zoals omschreven in de statuten. Jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar wordt een ledenvergadering gehouden waarin onder meer de periodieke verkiezing van de leden van de Raad van toezicht plaatsvindt. In deze vergadering wordt door de bestuurder verslag uitgebracht over het afgelopen jaar onder overlegging van de jaarstukken vergezeld van een accountantsverklaring.

Per school is er een locatieraad. Deze locatieraad is samengesteld uit leden van de vereniging die binding hebben met deze school, die een of meerdere kinderen op deze school hebben en die belijdend lid zijn van een protestants-christelijke kerk die de grondslag en doelstelling van de vereniging onderschrijft.

Het gevoerde beleid inzake van de beheersing van uitkeringen na ontslag

Het beleid van de bestuurder is erop gericht dat wordt voorkomen dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, zal de bestuurder het betreffende personeelslid op een adequate en financieel verantwoorde manier ondersteunen in het vinden van een andere betrekking. Hierbij kan ook worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject waarbij een nieuwe werkkring buiten het onderwijs wordt gevonden.

In 2017 was er geen sprake van gedwongen ontslag.

Afhandeling van klachten

De scholen beschikken over een klachtenregeling. De kern van de klachtenregeling is dat klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en de schoolleiding op een adequate manier worden afgehandeld. Indien dat gelet op de aard van de klacht niet mogelijk is of als afhandeling niet naar tevredenheid is verlopen, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Samengevat zijn de volgende stappen beschreven:

1. naar de interne vertrouwenspersoon
2. naar de externe vertrouwenspersoon
3. naar de landelijke klachtencommissie

De scholen zijn aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie.

In 2017 zijn geen klachten ingediend.

Relevante interne en externe ontwikkelingen

Karakterscholen vervullen in de woonkernen binnen de gemeente Molenlanden een belangrijke maatschappelijke functie. Goed en constructief overleg met de gemeente Molenlanden is van het grootste belang. De gemeente bepaalt in grote mate de voorzieningen die een wijk aantrekkelijk houden. Bij alle voerleggen met de gemeente moet één ding voorop staan: het gaat om het belang van de kinderen. Kinderen floreren het best met goed onderwijs in goed uitgeruste gebouwen en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Toegankelijkheid van de instelling en het toelatingsbeleid

De scholen hanteren een open toelatingsbeleid voor leerlingen. De scholen hanteren een gesloten aannamebeleid voor leerkrachten, dat past bij de identiteit van de vereniging en van de scholen.

Internationalisering en onderzoeksbeleid

Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasterwaard hebben geen initiatieven ontwikkeld op het gebied van internationalisering of onderzoeksbeleid.

Besteding van de middelen uit de prestatieboxregeling

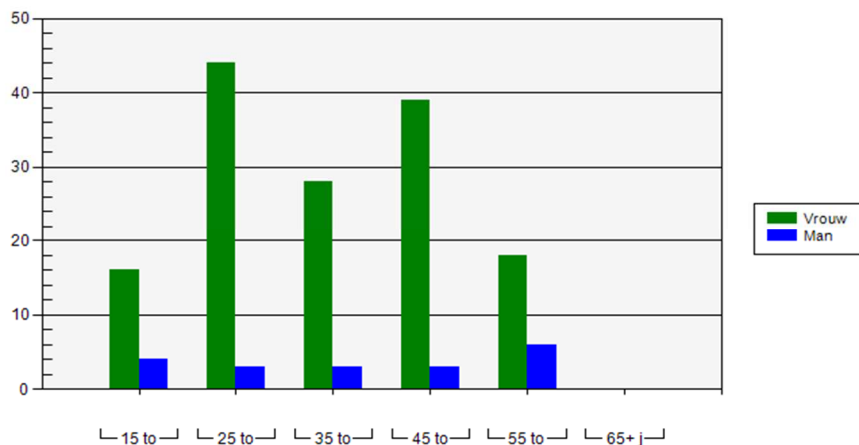
Vanaf 2012 ontvangen de scholen subsidie in het kader van de prestatiebox. Voor alle scholen met uitzondering van SmdB Bleskensgraaf ligt een bestuursakkoord met daarin prestatieafspraken tussen het ministerie en de PO-raad aan ten grondslag. De vier actielijnen in het bestuursakkoord zijn:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkellijnen

De middelen zijn in 2017 met name ingezet voor talentontwikkeling en professionalisering.

Personeel

Het personeel van Karakter in vogelvlucht

Bovenstaande grafiek toont de feminisering van onze teams weer overduidelijk aan. Het aantal meesters blijft achter lopen, hoewel we een lichte stijging in de jongste categorie waarnemen. Het blijft voor het bestuur een blijvend aandachtspunt om een aantrekkelijke werkgever te zijn, ook voor mannelijke leerkrachten.

In onderstaande tabel is een redelijk gelijkmatige leeftijdsopbouw van de werknemers waar te nemen. Naast ervaren onderwijsgevendens zijn er ook voldoende jonge mensen binnen de teams om het evenwicht in stand te houden.

Leeftijdscategorie	Vrouw	Man	Totaal
15 tot 25 jaar	16	4	20
25 tot 35 jaar	44	3	47
35 tot 45 jaar	28	3	31
45 tot 55 jaar	39	3	42
55 tot 65 jaar	18	6	24
65+ jaar	0	0	0
Totaal	145	19	164

Oordeel bestuurder per school:

De Zaaier Wijngaarden: In 2017 is er in Wijngaarden een interim directeur benoemd. Het is het voornemen om in 2018 een locatieleider te benoemen. Daarnaast is het team voor een groot deel vernieuwd door het ontslag van een fulltime werknemer en de promotie van een medewerker tot teamleider bij een aanpalende schoolvereniging. Dit geeft voor Wijngaarden nieuw elan.

SmdB Bleskensgraaf: De directeur van de school met de Bijbel is parttime bestuurder van de vereniging geworden. Dit betekent dat er een vacature van 0.5 directiefunctie is ontstaan. Er wordt nog nagedacht over de definitieve invulling van deze vacature.

De Fakkels Goudriaan: Geen opmerkingen.

De Wegwijzer Nieuw Lekkerland: In 2017 is met wederzijds goedvinden afscheid genomen van een collega.

De Schakel Nieuw Lekkerland: geen opmerkingen

Eben Haëzer Ottoland: geen opmerkingen.

Gevoerd beleid inzake beheersen van uitkeringen na ontslag

Binnen de vereniging is het streven de persoonlijke belangen van teamleden en belangen van de school optimaal op elkaar af te stemmen. Dit wordt gedaan door middel van het uitvoeren van de gesprekkencyclus als ook door het vorm geven van beleid in nauw overleg met de teamleden. Indien er zich problemen voordoen wordt er zo snel als nodig is hulp ingeroepen van / advies gevraagd aan de bedrijfsarts. In het kader van preventie wordt er op alle scholen eenmaal per vier jaar een RI&E afgenomen. Hierbij wordt geïnventariseerd in welke mate de teamleden tevreden zijn over de werkomstandigheden en hoe de werkdruk wordt ervaren. Als er sprake is van ontslagen, handelt het bestuur in principe conform de voorschriften als vermeld in de reglementen van het Participatiefonds Bij ontslagen die buiten dit kader vallen, bijvoorbeeld ontslag na een kortlopende tijdelijke benoeming, komen de risico's voor rekening van Karakter.

In 2017 is er van één medewerker de arbeidsovereenkomst beëindigd i.v.m. het feit dat zij 2 jaar ziek was geweest.

Bekostiging vervanging 2017

In 2017 zijn de vervangingskosten voor het grootste deel vergoed door het Vervangingsfonds. Door het hoge ziekteverzuim op één van de scholen is er een malus opgelegd aan het bestuur van 96 K.

Ziekteverzuim

(periode 01-01-2017 tot en met 31-12-2017)

Ziekteverzuimpercentages (aantal verzuimdagen/beschikbare fte) * aantal werkdagen):

Naam school	Ziekteverzuimpercentage 2017	t.o.v. 2016
De Fakkel Goudriaan	0%	2.0 %
Eben Haëzerschool Ottoland	9.12%	4.81%
School met de Bijbel Bleskensgraaf	1.0 %	1.0 %
SmdB de Wegwijzer Nieuw Lekkerland	6,7 %	15,7%
SmdB de Schakel Nieuw Lekkerland	1,67%	4,2%
CBS De Zaaier Wijngaarden	17,26%	12,35%
Totaal Karakter	4,13%	6,6%

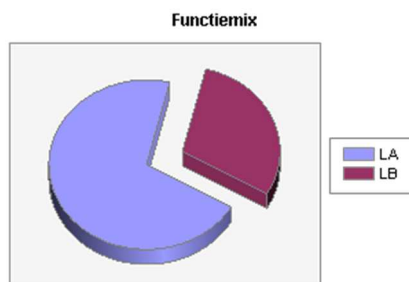
Landelijk ligt het percentage rond de 5%. In Ottoland is er sprake van een langdurig verzuim van een medewerker. De betreffende persoon zal in 2018 arbeidsongeschikt verklaard worden. In Wijngaarden waren er twee personen langdurig ziek. Eén medewerker is hersteld verklaard, van de andere is met wederzijds goedvinden in 2018 afscheid genomen. Verder is opvallend dat het verzuim in de leeftijdscategorie 45-55 het hoogst is.

Positief is de forse daling van het verzuim op de Wegwijzer en de lage cijfers van de Fakkel, De Schakel en de SmdB Bleskensgraaf.

Functiebouwwerk

In onderstaande tabel is weergegeven in welke salarisschalen de onderwijsgevende werknemers behorend tot de categorie onderwijzend personeel gemiddeld over het hele jaar waren ingeschaald. De weergave is in wtf en procenten. Met ruim 29 % is de vereniging goed op weg om naar het streefpercentage van 40% te komen. DUO heeft de functiemixcijfers met peildatum 1 oktober 2017 opgeleverd. In het basisonderwijs is een hele lichte stijging te zien van het aandeel leraren in schaal LB, van 26,0% in 2016 naar 26,7% in 2017. De doelstelling van 40% LB is daarmee nog steeds niet gehaald.

Schaal	Dienstverbanden	WTF	% WTF
LA	83	42,4889	70,50
LB	27	17,7797	29,50
Totaal	110	60,2686	100,00

Registratie directeuren

Alle directeuren van Karakter zijn geregistreerd in het Register directeuren primair onderwijs. In 2018 zal een traject gestart dat moet leiden tot herregistratie. Dit traject wordt gezamenlijk gelopen.

Gesprekkencyclus

In 2017 zijn er door de leidinggevendenden op de scholen in het kader van de gesprekkencyclus POP gesprekken, voortgangsgesprekken, functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken gevoerd.

Managementstatuut.

In 2017 is er een managementstatuut gemaakt. Dit is, nadat de GMR een positief advies had gegeven, door het CB en de RvT vastgesteld en aan de desbetreffende directieleden ter hand gesteld.

Personeelstevredenheidsonderzoek.

In februari 2017 is er een personeelstevredenheidsonderzoek uitgevoerd op een aantal scholen van de vereniging. Onderling vergelijken is op dit moment lastig aangezien er nog geen gezamenlijk instrument gekozen is. Op De Zaaier in Wijngaarden zijn er naar aanleiding van het tevredenheidsonderzoek een aantal maatregelen genomen. Op alle scholen is het thema werkdruk benoemd als probleem. In 2018 heeft de overheid intussen middelen ter beschikking gesteld om maatregelen te treffen.

Het ligt in de bedoeling om in mei 2018 een gezamenlijk pakket aan instrumenten te kiezen, dit betreft dan naast een personeelsenquête, ook ouder- en leerling enquêtes.

Jaarverslagen per school

1. School met de Bijbel 'De Wegwijzer'

1.1. Inleiding

Hieronder kunt u de verantwoording vinden van School met de Bijbel 'De Wegwijzer'

Planetenlaan 32, Postbus 11

2957 ZG Nieuw-Lekkerland

directeur: Mw. P. van der Aa-Redelijkheid

1.2. Resultaten van het onderwijs

Rapporten

Er zijn twee rapporten aangeboden waarin we de ouders op de hoogte hielden van de werkhouding, het gedrag, de vaardigheden en de leerprestaties van de leerlingen van gr. 3 t/m 8. Het rapport is een weergave van de algemene indruk die wij hebben. Naast cijfers gebruiken we ook letters: onvoldoende (o), matig (m), voldoende (v) en goed (g). Bij de leerlingen van gr. 1 en 2 maakten we gebruik van het observatiesysteem voor onze school, KIIK gr. 1-2. Aan de hand van ontwikkelingslijnen worden kinderen geobserveerd. In 2017 kregen de ouders van onze kleuters voor de vierde maal ontwikkelingslijnen van KIIK in een rapport mee naar huis, om het gesprek over het kind en zijn/haar ontwikkeling te kunnen voeren met de leerkracht. In de maanden oktober en november worden alle leerlingen op betrokkenheid en welbevinden in kaart gebracht middels het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem ZIEN. Ouderinformatie, kindgesprekken, vragenlijsten voor leerling, ouders en leerkrachten geven informatie die in november met de ouders werd besproken. In februari en juni en zo nodig tussentijds is er de mogelijkheid voor een 10-minutengesprek over de leerresultaten van het kind. Bij het rapport worden voor gr. 3/m 8 ook de groeicurves van de Cito-toetsen aangeboden.

Drempelonderzoek en IEP-eindtoets

In groep 8 werd in december het drempelonderzoek afgenomen en in februari de IEP-eindtoets. Beide toetsen ondersteunen per leerling het advies van de basisschool aan het voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt het groepsresultaat uitgedrukt in een schoolscore.

Hieronder een overzicht van de afgelopen 5 jaar m.b.t. de opbrengsten van de CITO-eindtoets.

	2017	2016	2015	2014	2013
De Wegwijzer	82,3	86,8	532,9*	533,7*	535,3*
Landelijk gemiddelde	78,3	80	534,9*	534,6*	534,8*

* gecorrigeerd op LG, schoolgroep 8, ongecorrigeerd in 2015: 532,6 landelijk: 534,8

Van groep 8 naar het voortgezet onderwijs

Waar zijn onze leerlingen de laatste jaren naar toe gegaan?

	VMBO			VMBO/HAVO	HAVO/VWO
	basiskader	basiskader met LWOO	gemengd theoretisch		
2013	2	1	9	9	13
2014	3	5	7	15	10
2015	1	6	11	12	5
2016	1	5	10	2	21
2017	7	3	6	4	23

In november/december werd door de leerkrachten van groep 8 een voorlopig advies gegeven op grond van de gegevens van het leerlingvolgsysteem en bevindingen van leerkrachten van groep 7 en 8 en de Intern Begeleider. Dit voorlopige advies werd schriftelijk doorgegeven, zodat gericht gekeken kon worden op de Open Dagen van het voortgezet onderwijs.

Zodra de uitslagen van de toetsen binnen waren, werden de ouders daarvan op de hoogte gesteld en werd het voorlopig advies omgezet in een definitief advies.

In februari/maart vonden de schoolkeuzegesprekken plaats. Wanneer de keuze definitief was, meldde de school de leerling aan bij het voortgezet onderwijs.

Het percentage leerlingen dat naar de diverse vormen van voortgezet onderwijs gaat, wisselt van jaar tot jaar. Het is afhankelijk van de samenstelling van groep 8.

Ten aanzien van de halfjaarlijkse trendanalyse van de (tussen)resultaten verwijzen we naar de Management Rapportage van maart 2018. Belangrijk om op te merken dat het spellingsonderwijs nog meer aandacht verdient. Deze Marap wordt ook gedeeld met team en MR.

1.3. Onderwijskundige zaken en uitgevoerde ontwikkelactiviteiten

Bereikte doelen 2017

Ieder jaar wordt een deel van het schoolplan uitgewerkt in een jaarplan. Het jaarplan bevat de concrete doelen die we in het betreffende jaar willen bereiken. Op school zijn er op onderwijsgebied werkgroepen actief, waarin leerkrachten nadenken over en werken aan de schoolontwikkeling. We zijn met een groot team, zodat ook veel onderwerpen verdeeld kunnen worden. Hieronder noemen wij de werkgroepen van afgelopen schooljaar 2016-2017 t/m december 2017 en puntsgewijs de zaken waarmee zij o.a. bezig zijn geweest. Deze verantwoording staat ook in de schoolgids.

01. *leesonderwijs* – In de Kinderboekenweek de oudervoorlichtingsboekjes over lezen verspreid. Er is aandacht besteed aan de ‘zomerdip’ door de zomerleestasjes uit te delen. Er is meegedaan met de Eigenwijsprijs gr. 3 t/m 8. Blijvende borging methode Leeslink en Grip op

- Lezen. Borging methode LIJN 3. Woordenschatonderwijs in alle bouwen aan de orde geweest en werkvormen/tips aangereikt. Leesspecialist opleiding afgerond.
02. *taal en spelling* – Borging Pi-Spello voor gr. 3 t/m 8. Overzicht voor alle groepen t.a.v. de spellingscategorieën. Implementatie dagelijks lesmoment met Pi-Spello. Transfer van spelling in andere lessen. Co-teaching tijdens scholing ingezet. Leerlijn Pi-Spello is visueel gemaakt. Invoering blokschrift alle groepen.
  03. *SEO* – Schoolbreed eerste 8 weken gewerkt aan positieve groepsvorming middels Grip op de Groep. Rots en Watercursus gegeven aan kinderen uit gr. 6 t/m 8. Goed Gedaan als seo-methode ingezet, met ouderinformatie per mail. Uitwerking ZIEN door leerling en leerkracht als fundament voor oudergesprekken in het najaar. Voeren van 10-minuten gesprekken met kinderen gerealiseerd. Taakspel, zo nodig ingezet in gr. 5 t/m 8. Hernieuwde toekenning op Gezonde School thema Welbevinden. Faalangstraining gestart in december 2017.
  04. *begaafdheid* – Plusgroepen (4) in alle bouwen vorm gegeven. In onderbouw, uitvoer door eigen leerkracht. In andere bouwen door onderwijsassistenten. Na de zomer van 2018 gestart met een plusklas voor een morgen met 19 leerlingen uit gr. 5 t/m 8.
  05. *techniek* – Techniekroute Nieuw-Lekkerland met groep 8 gedaan, met groep 6 t/m 8 naar Game On geweest in Gorinchem.
  06. *Passend Onderwijs/HOGW* – Tweetal groepsplanmeetings gehouden om gezamenlijk en kwaliteitsverhogend groepsplannen te maken op het gebied van technisch en begrijpend lezen, spelling en rekenen. Tweemaal opbrengsten geanalyseerd en besproken op school-, groeps- en leerlingniveau. Nieuwe leerkrachten begeleid in de cyclus HOGW. Viertal scholingen gevolgd rondom de leskwaliteit van IGDI: rondom doelen, inzet van coöperatieve werkvormen bij fase 1 (voorkennis) en fase 2 (instructie middels modellen: ik-wij-jullie-jij) en fase 3 (zelfstandig werken) Audit door externe begeleider rondom IGDI en het gebruik van de coöperatieve werkvormen in een rekenles/-activiteit. Co-teaching n.a.v. de scholingen. Dit ook in het kader van het Verbeterplan t/m juni 2017. Borgingfase beschrijving onderwijsbehoeften. Groei bijdrage ouders bij gesprekken met PAB-er. Kwaliteit Basisondersteuning gemeten met het team en inzet op regie bij leerkracht rondom inzet onderwijsassistente in de klas.
  07. *ICT* – In gr. 5 t/m 8 lessen gegeven over Mediawijsheid. Muiswerk aangeschaft en ingezet, ook als huiswerk.
  08. *Cultuur- en burgerschapseducatie* – In de teamvergadering geïnventariseerd wat we allemaal al doen en wat we nog zouden willen. Inbedding cultuur- en burgerschapseducatie bij Samen op Aarde en vele andere activiteiten in de school. Oriëntatie op en besluit over MuziekImpuls. In augustus start MuziekImpuls, wekelijkse lessen aan alle groepen. In oktober werd er meegedaan met een culturele voorstelling door gr. 5 t/m 8.
  13. *identiteit* – themavieringen in de bouw, meegedaan met de Week van Gebed, aankleding entree, besluit tot aanschaf en implementatie nieuwe methode voor het Bijbelonderwijs: Levend Water
  14. *rekenen* - Leerkrachten 1 t/m 5 geschoold in MSV. Borging methode en werkwijzen Alles Telt en MSV.
  15. *Engels* – Blijvende borging nieuwe methode Take it Easy in gr. 5 t/m 8. Afspraken over Engels in gr. 1 en 2. Voor gr. 3 en 4 in ontwikkeling.

Naast de onderwijskundige ontwikkeling en kwaliteitszorg zijn er ook zaken in het jaarplan genoemd als personeelsbeleid, organisatie en communicatie, financieel beleid en arbobeleid.

Het jaarplan stond driemaal op de agenda van de teamvergaderingen. De presentatie van het plan, de tussen- en evaluevaluatie werd zoveel als mogelijk door de teamleden zelf gerealiseerd.

De MR en het bestuur werden telkens op de hoogte gesteld van het voorgenomen, uitgevoerde en geëvalueerde plan.

1.4. Interne en externe kwaliteitszorg

We volgen de PDCA-cyclus rondom het jaarplan. Tijdens teamvergaderingen komen zaken uit het jaarplan aan de orde en tijdens werkgroepsvergaderingen in kleinere kring. In de bouwen wordt ook gewerkt aan de ontwikkeling, middels bouwvergaderingen. We vergaderen met het gehele team vijfmaal per jaar met inzet Coöperatief Vergaderen in totaal zo'n 8-10 uur. De bouwen vergaderen aansluitend in totaal zo'n 8 uur. Werkgroepsvergaderingen worden naar eigen inzicht met betrokkenen gepland. De BC-ers zijn niet bij aanwezig als zijnde MT-lid, wel hebben zij een ondersteunende en adviserende taak om goed op de hoogte te blijven in de verbinding met de schoolontwikkeling.

We werken volgens een jaarcyclus van Handelings- en Opbrengst Gericht Werken (en Spelen). Middels inzet van gesprekken tussen Intern Begeleider en leerkrachten wordt de ondersteunings- en onderwijsbehoeften en – opbrengsten in kaart gebracht. Regelmatig is er overleg tussen IB-ers en directeur en tussen het MT (BC-ers en directeur) en IB.

De BouwCoördinatoren voeren POP- en voortgangsgesprekken. Jaarlijks wordt er door de directeur een gesprek gevoerd rondom welbevinden/functioneren. Verder is er ook een jaartaakgesprek rondom inhoud van taken en taakbelasting. Groepen worden bezocht door IB-ers, BC-ers, directeur en er vindt collegiale visitatie/co-teaching plaats.

Nieuwe teamleden worden begeleid volgens plan en ontvangen veel ondersteuning vanuit de bouw en de BouwCoördinator.

In januari 2017 werden alle teamleden die lesgevende taken hebben bezocht rondom opbrengst- en ontwikkelpunten rondom de schoolontwikkeling. door Mw. E. Bod, externe mede-ontwikkelaar van de schoolontwikkeling m.b.t. leskwaliteit (IGDI) en inzet coöperatieve werkvormen.

1.5. Oordeel externen

De school is niet in 2017 bezocht door de Inspecteur. Het bezoek zou wel verwacht zijn. Door de bestuursfusie in maart 2017, worden de eerste twee jaar geen bezoeken afgelegd. De school heeft naar aanleiding van de onvoldoende opbrengsten in 2014 en 2015 op eigen initiatief een Verbeterplan ingevoerd met een looptijd tot juni 2017. De input van dit plan kwam ook via een interne teamscreening van de Inspectiekaderpunten. De uitvoer vond plaats in 2016 en 2017 o.a. middels de inzet op de wijze van instructie geven met inzet van Coöperatieve LeerStrategieën.

In januari 2017 werd gescreend op de wijze van ontwikkeling van alle teamleden ten aanzien van de ingezette scholing en implementatie/borging rondom de kwaliteit van de instructie.

1.6. Zorg en begeleiding

Sinds het jaar 2012 is er gewerkt volgens de ondersteuningsstructuur HOGW op groepsniveau en op leerlingniveau. Veel aandacht was en is er rondom het thema Welbevinden met inzet van ZIEN!, deze ontwikkeling uit de vorige schoolplanperiode blijft goed geborgd. Er vinden groepsplanbesprekingen en leerlingbesprekingen plaats. We maken gebruik van externe hulpverleners en (preventieve) experts rondom gedrag en leren. Een tweetal leerlingen werden verwezen naar het SBO. Op school zijn. Op onze school waren er 10 leerlingen met een arrangementsondersteuning vanuit het SWV of Auris.

1.7. Personeel en organisatie

1.7.1. Inzet personeel

Nieuw personeel

Wegens het invullen van zwangerschaps-, ziekte- en ouderschapsverloven werden een tweetal nieuwe leerkrachten welkom geheten in het team.

Vertrekkend personeel

Eén juf nam afscheid van onze school.

1.7.2. Persoonlijke- en teamontwikkeling

Elk teamlid heeft in het kader van zijn of haar persoonlijke ontwikkeling gewerkt aan de persoonlijke ontwikkeldoelen. Deze zijn besproken tijdens het jaar(functionerings)gesprek en jaartaakgesprek met de directeur en daarover wordt ook verantwoording afgelegd in het POP en het (voortgangs) gesprek daarover met de BC-ers. Deze gesprekken werden diverse maanden, met name in het voorjaar gevoerd. Dit jaar is met name ingezet rondom het ontwikkelen van de persoonlijke talenten.

Als team volgden we scholingen rondom de fases van Interactief Gedifferentieerde Directe Instructie (IGDI) met daarin geïntegreerd Coöperatieve Werkvormen. In januari kreeg iedereen een klassenbezoek. We volgden met het team tijdens de Startmorgen in augustus een tweetal workshops. De onderbouw volgde een gemeenschappelijk scholing rondom het stimuleren van het inzetten van executieve functies. Bijna alle teamleden volgden een scholing naar persoonlijke keuze en behoefte bij de RegioAcademie. Een teamlid volgde de scholing Leescoördinator.

Met het team starten we met een ronde met o.a. literatuurstudie rondom Werkplezier.

1.8. Plannen voor 2018

Ieder jaar wordt een deel van het schoolplan uitgewerkt in een jaarplan. Dit zijn onze voornemens voor 2018.

01. **muziek, creatieve vakken, bewegingsonderwijs, gezonde leefstijl** – integratie van muziek zo mogelijk bij de thema's, inzet eerste jaar MuziekImpuls, koppeling thema en creatieve vakken, bewegingsonderwijs MRT en spelbegeleiding met inzet van Molenwaard Actief. Werken naar aanvraag certificaat Gezonde School thema 'Sport en Bewegen. Subsidieaanvraag voor thema Voeding. Samenwerking met project Gezond Nieuw-Lekkerland.
02. **leesonderwijs** – inventarisatie en inzet op leesbevorderende en -motiverende activiteiten in de school, inzet leesspecialist, borging afspraken leesonderwijs en woordenschat, uitwerking Kinderboekenweek met voorstelling door gr. 5 t/m 8.
03. **taal en spelling** – Verdere borging Pi-Spello als didactiek voor spelling, ook bij nieuwe leerkrachten. Borgen transfer van spelling in andere lessen. Inzet op tijd voor taalonderwijs. Invoering blokschrift in het schrijfonderwijs gr. 6 en 7. Meer aandacht voor compacten/verrijken bij taal-/spellingslessen. Keuze nieuwe taal-/spellingsmethode voor 18-19 en implementatie hiervan.
04. **SEO** – Grip op de Groep aan het begin van het schooljaar voor groep 3 t/m 8, nu met combinatiekeuze Klas- en Teambouwers vanuit Coöperatieve Leerstrategieën, blijvend borgen afspraken ZIEN-HOGW in herfstperiode. Inzet faalangsttraining, de sovatraining Rots en Water. Doorgaande borging t.a.v. Taakspel (een groepsspel om betrokkenheid ten aanzien van de taak en positief taakgedrag te bevorderen) in de groepen 5 t/m 8. ´.

05. **begaafdheid** – evalueren werkplan ‘Begaafdheid’, experimentele plusklas inzetten en ontwikkelen. Blijvend stimuleren inzet begaafdenmateriaal door leerkrachten bij alle vakgebieden in de klas. Beslissing nemen over inzet plusklas.
06. **techniek** – Inpassing in thema’s Samen op Aarde, techniekroute, mogelijkheden voor inzet landelijke mogelijkheden.
07. **HOGW**– Tweetal groepsplanmeetings met het hele team, cyclus blijven borgen. Tweetal scholingen inzet fase 3 en 4 van het IGDI-model, zelfstandig werken (rol leerkracht, rol leerling), reflectie op de les/doelen. Betrekken leerlingen bij doelen, opbrengsten, gesprekken en beslissingen.
08. **ICT** – Inzet lessen mediawijsheid, inzet van tablets in de groepen. Voorlichting aanwezige mogelijkheden aan leerkrachten.
09. **Werken in thema’s – Samen op Aarde – cultuur- en burgerschap, expressie vakken** – implementatie jaar 2 Samen op Aarde, gekoppeld met cultuur/burgerschap, expressie vakken en inzet van de MuziekImpuls en techniek.
10. **identiteit** – elke bouw of aantal groepen houden themavieringen. Implementatie nieuwe methode Levend Water, oriëntatie op andere mogelijkheden rondom ‘zendingsgeld’.
11. **rekenen** – borging nieuwe methode Alles Telt gr. 3 t/m 8. Borging ‘Met Sprongen Vooruit’ in groep 1 t/m 4. . Scholing ‘Met Sprongen Vooruit t/m groep 5. Borging coöperatieve werkvormen in rekenles.
12. **Engels** – blijvende borging methode ‘Take it Easy’ in de groepen 5 t/m 8 met vernieuwde software. Borgen van lesideeën groep 1 en 2. Implementeren lesideeën in groep 3 en 4.

Naast de onderwijskundige ontwikkeling en kwaliteitszorg zijn er ook zaken in het jaarplan genoemd als personeelsbeleid, organisatie en communicatie, financieel beleid en arbobeleid.

Het jaarplan staat driemaal op de agenda van de teamvergaderingen. De presentatie van het plan, de tussen- en eindevaluatie wordt zoveel als mogelijk door de teamleden zelf gerealiseerd.

De MR en het bestuur worden telkens op de hoogte gesteld van het voorgenomen, uitgevoerde en geëvalueerde plan.

2 School met de Bijbel Bleskensgraaf

2.1 Inleiding

Hieronder kunt u de verantwoording vinden van School met de Bijbel Bleskensgraaf
Korenbloemplaats 2-4, 2971 BH Bleskensgraaf
directeur: C.A. Egas

2.2 Resultaten Onderwijs

Rapporten

Er zijn drie rapporten aangeboden waarin we de ouders op de hoogte hielden van de werkhouding, het gedrag, de vaardigheden en de leerprestaties van de leerlingen van gr. 3 t/m 8. Het rapport is een weergave van de algemene indruk die wij hebben. Naast cijfers gebruiken we ook letters: onvoldoende (o), matig (m), voldoende (v) en goed (g). Bij de leerlingen van gr. 1 en 2 maakten we gebruik van het observatiesysteem voor onze school, leerlijnen onderbouw, groep 1 en 2. Aan de hand van ontwikkelingslijnen worden kinderen geobserveerd. In de maand november worden alle leerlingen op betrokkenheid en welbevinden in kaart gebracht middels het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem ZIEN. Ouderinformatie, kindgesprekken, vragenlijsten voor leerling, ouders en leerkrachten geven informatie die in november met de ouders werd besproken. In november, maart en juni en zo nodig tussentijds is er de mogelijkheid voor een 10-minutengesprek over de leerresultaten van het kind. Bij het rapport worden voor gr. 3/m 8 ook de groeicurves van de Cito-toetsen aangeboden.

Cito Eindtoets

In groep 8 werd in december het drempelonderzoek afgenomen en in februari de Cito-eindtoets. Beide toetsen ondersteunen per leerling het advies van de basisschool aan het voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt het groepsresultaat uitgedrukt in een schoolscore.

Hieronder een overzicht van de afgelopen 5 jaar m.b.t. de opbrengsten van de CITO-eindtoets.

	2017	2016	2015	2014	2013
Landelijk gemiddelde	535,6	534,9	535,3	534,9	535,0
SmdB	537,3	534,2	535,2	534,4	536,0

Van groep 8 naar het voortgezet onderwijs

Waar zijn onze leerlingen in 2017 naar toe gegaan?

	Pro	VMBO				VMBO/HAVO	HAVO/VWO
		basiskader	basiskader met LWOO	Gemengd Theoretisch met LWOO	gemengd theoretisch		
2017	2	4	7	2	14	0	20

In november/december werd door de leerkrachten van groep 8 een voorlopig advies gegeven op grond van de gegevens van het leerlingvolgsysteem en bevindingen van leerkrachten van groep 7 en 8 en de

Intern Begeleider. Dit voorlopige advies werd schriftelijk doorgegeven, zodat gericht gekeken kon worden op de Open Dagen van het voortgezet onderwijs. Zodra de uitslagen van de toetsen binnen waren, werden de ouders daarvan op de hoogte gesteld en werd het voorlopig advies omgezet in een definitief advies. In februari/maart vonden de schoolkeuzegesprekken plaats. Wanneer de keuze definitief was, meldde de school de leerling aan bij het voortgezet onderwijs.

Het percentage leerlingen dat naar de diverse vormen van voortgezet onderwijs gaat, wisselt van jaar tot jaar. Het is afhankelijk van de samenstelling van groep 8.

Ten aanzien van de halfjaarlijkse trendanalyse van de (tussen)resultaten verwijzen we naar de Rapportage Tussentijdse toetsen van maart 2018. Deze rapportage heeft geen aanleiding gegeven tot nadere stappen.

2.3 Doelstelling en evaluatie jaarplan

Bereikte doelen 2017

Ieder jaar wordt een deel van het schoolplan uitgewerkt in een jaarplan. Het jaarplan bevat de concrete doelen die we in het betreffende jaar willen bereiken. Het jaarplan wordt in het team besproken en naar aanleiding van het plan worden er commissies gevormd. Deze commissies werken de doelen van het jaarplan uit en leggen die voor aan de directie. Tot slot buigt het hele team zich over het gemaakt plan/voorstel en wordt er een besluit genomen.

- 1.1 Er is behoefte aan een praktisch pedagogisch kader, waarin routines en afspraken voor iedereen vanzelfsprekend zijn. Dat is in de huidige situatie niet het geval. Er zijn regels en afspraken, uiteraard, maar niet voor een ieder even vanzelfsprekend. Invoeren programma 'The leader in me'/persoonlijk meesterschap Er zijn twee aanbieders gevraagd om een plan en een offerte uit te brengen: Driestar Educatief en het CPS. Het programma dat drie jaar loopt startte met een tweedaagse in november 2015. Daarna vinden er op school teamtrainingen plaats en worden er werkgroepen gevormd. Het eerste jaar staat in het teken van de leerkracht. Het cursusjaar 2016-2017 is het tweede jaar in de serie van drie. Het programma wordt naar tevredenheid ingevoerd in de groepen.
- 1.3 In de groepen 5 tot en met 8 is er vorig jaar al gewerkt met het voeren van gesprekken. Leerlingen betrekken bij schoolprestaties. Na de evaluatie is er afgesproken de gesprekken structureel in te voeren. De afspraken moeten worden vastgelegd in het afsprakenboek: frequentie, vastlegging, opvolging. Doel is ingevoerd
- 1.4 In het cursusjaar 2016-2017 hebben alle leerlingen van groep 5 tot en met 8 een leerlingvragenlijst ingevuld. Verwerken resultaten leerlingvragenlijsten. De resultaten moeten worden verwerkt in een plan van aanpak. In het najaar van 2015 moet dit worden afgerond door de bouwcoördinator van de bovenbouw. Doel is afgerond
- 1.5 Ouders en leerkrachten zien de noodzaak in van begeleiding van kinderen in het gebruik van (sociale) media. In 2014 heeft Leo de Gelder van Microsoft Nederland een aantal gastlessen vervuld. We zoeken naar een structurele oplossing. Aanbieden mediawijsheid voor kinderen, omgaan met o.a. sociale media. Met de bovenbouw leerkrachten wordt een lespakket gezocht dat toegevoegd wordt aan het curriculum sociale vaardigheden (PAD). Mei 2017, er ligt een conceptprogramma.
- 1.6 Met de gemeente en de politie zijn er een aantal kaders afgesproken m.b.t. de preventie. Die zijn nog niet structureel in het leerplan van de school verankerd. Preventiebeleid t.a.v. alcohol

en drugs Structurele afspraken met betrekking tot preventie moeten worden vastgelegd, na besproken te zijn in een bouwvergadering van de bovenbouw. Hiervoor nodigen we een extern persoon uit, bijvoorbeeld van de stichting 'voorkom'. Met de stichting Voorkom zijn er structurele afspraken gemaakt. Ze komen jaarlijks in groep 8.

- 1.7 Ouders hebben in toenemende mate behoefte aan het meedenken en meewerken op school. Uit onderzoek blijkt ook dat de betrokkenheid van ouders op het leerproces van kinderen een positief effect heeft. Opzetten educatief partnerschap. De directie komt met een voorstel om de ouders te betrekken bij het schoolleven van hun kinderen. Dit wordt besproken met de MR en de locatieraad, nadat het team hierover een mening heeft gevormd. In februari 2018 ligt er een notitie die besproken wordt met MR en LR, in mei 2018 ligt er een definitief plan.
- 2.1 Engels wordt een vak wat steeds belangrijker wordt. In hetb V.O blijken onze leerlingen moeite te hebben met het vak Engels Invoeren tweetaligheid Engels. In alle groepen wordt er vanaf het cursusjaar 205-2016 Engels gegeven. Daarnaast wordt er een programmama opgesteld in samenwerking met Driestar Educatief om de leraren te scholen. Doel Is uitgevoerd.
- 2.2 In 2014-2016 zijn er voor de hele school 250 tablets aangeschaft. Voor alle leerlingen vanaf groep 5 is er een tablet/laptop beschikbaar. Invoeren gepersonaliseerd onderwijs door middel van de tablet, digitaal leren. Vanaf cursusjaar 2016-2017 wordt er vanaf groep 5 gerekend met de computersoftware van Pluspunt. Ook wordt er in diverse groepen op experimentele basis gewerkt met spelling en taal. Schatgraven wordt vanaf cursusjaar 2017-2018 digitaal ingevoerd. Doel is uitgevoerd.
- 2.3 De inspectie heeft aandacht gevraagd voor het vak burgerschap. Invoegen in schatgraven: burgerschap In de leskist 'Prinsjesdag' worden een aantal gevraagde elementen voor burgerschap uitgewerkt. Daarnaast is burgerschap verwerkt in de lessen godsdienst. De school is samenwerking aan gegaan met het verzorgingshuis Graafzicht en Filadelfia. Doel Is uitgevoerd.
- 2.4 De overheid dringt aan op meer samenwerking tussen kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en basisscholen. Onderzoek oprichting Kindcentrum 2020. Bij de gemeente is geïnformeerd naar de mogelijkheden om een Kindcentrum te stichten. Het blijkt dat in de regelgeving van de gemeente er slechts één dagverblijf en peuterspeelzaal per dorp wordt gesubsidieerd. Aangezien Wasco al een voorziening in Bleskensgraaf heeft, is het stichten van een christelijke voorziening niet mogelijk. Voorlopig wordt dit initiatief geparkeerd. Tot de regelgeving wat lossier wordt. Doel is uitgevoerd.
- 2.5 De opbrengsten van de groepen en de school worden verwerkt in de owg-formulieren en in de matrix opbrengsten. Opbrengstgericht werken borgen Door middel van de matrix zijn de trends zichtbaar. De uitkomsten moeten worden verwerkt in een plan van aanpak. Is uitgevoerd
- 2.6 Het samenwerkingsverband Driegang heeft in haar Ondersteuningsplan opgenomen dat de deelnemende scholen in 2018 minimaal op PO kwaliteit zijn. PO kwaliteit SmdB Bleskensgraaf.
- 2.7 De rekenmethode Rekenrijk is inmiddels 10 jaar in gebruik op onze school. Het was de bedoeling om vorig jaar al een keus gemaakt te hebben. Dat is uitgesteld i.v.m. de ontwikkelingen op ICT gebied. De eerste digitale methodes kondigen zich al aan.

- Invoeren nieuwe methode rekenen/wiskunde In het cursusjaar 2016-2017 is de digitale variant van Pluspunt ingevoerd in de groepen 5 tot en met 8.. Is uitgevoerd, er is gekozen voor de methode Pluspunt.
- 2.8 In april 2015 is er een enquête gehouden onder de teamleden. Daar is wisselend op gereageerd. Er is in ieder geval geen 100% tevredenheid met betrekking tot de huidige methode Novoskript. Beoordelen nieuwe methodes voor het vak motoriek en schrijven in relatie tot Novoskript. We gaan in eerste instantie ons oriënteren op wat er nu in de markt is. In het voorjaar kiezen we een nieuwe versie van de huidige methode, of een nieuwe methode. Uitgesteld naar 2017-2018
- 2.12 In het verleden kregen 3 jarige kinderen van de gemeente Graafstroom een Ik ben Bas boek, inclusief handleiding om de woordenschat thuis al te stimuleren. Het is alweer jaren geleden dat deze actie gestaakt is. Het blijkt uit wetenschappelijk onderzoek toch nodig om de woordenschat op jonge leeftijd te stimuleren. Woordenschatontwikkeling VVE. Investeren in voorschoolse woordenschatontwikkeling. Als school willen we de woordenschat van 3 jarige kinderen stimuleren door bij inschrijving een Ik ben Bas boek inclusief handleiding uit te reiken bij inschrijving. Daarnaast willen we voorleesmorgens organiseren waarbij we ouders met kinderen in de leeftijd van 2 en 3 jaar uitnodigen. Doel Is uitgevoerd
- 2.13 We hebben al jaren een plusgroep binnen onze school die zeker in een behoefte voorziet. Dit jaar starten we zelfs met 2 plusgroepen per week. Toch is het een te geïsoleerde voorziening. Er vindt weinig doorvertaling plaats naar de klassensituatie. Nieuwe opzet Plusgroep In het komende cursusjaar gaan we experimenteren met opdrachten waaraan de kinderen uit de plusgroep de hele week mee aan de slag kunnen als ze tijd over hebben. In de plusgroep begeleidt en coacht de plusgroep-leerkracht deze kinderen. Daarnaast beoordeelt hij de voortgang en de prestaties. Een en ander wordt in een plan van aanpak beschreven, In dit plan wordt expliciet aangegeven welke doelen we willen bereiken met deze opzet. Doel Is uitgevoerd
- 3.1 Sinds januari 2015 is het schoolbestuur verantwoordelijk voor alle onderhoud aan het gebouw. Invoeren doordecentralisatie huisvesting Naast het meerjarenonderhoudsplan, dat tweejaarlijks geüpdatet moet worden (laatste versie mei 2015), is het zinvol om gezamenlijk met de samenwerkende scholen klussen aan te besteden. Is uitgevoerd
- 3.2 Door de krimp van diverse kleinere scholen in de Alblasserwaard is de vraag naar onze school gekomen om mee te werken aan een bestuurlijke fusie. Het bestuur van Bleskensgraaf heeft de intentieverklaring ondertekend. Samenwerking/fusie Scholen met de Bijbel in de Alblasserwaard Per 1 maart 2017 zijn de schoolbesturen van de Nieuw-Lekkerland, Bleskensgraaf, Wijngaarden, Goudriaan en Ottoland gefuseerd. De nieuwe vereniging heet, Vereniging voor scholen met de Bijbel Alblasserwaard. Doel is uitgevoerd.
- 3.3 Om de administratie voor werknemers en directie op orde te krijgen is een goed werkend digitaal systeem handig. Invoeren digitale gesprekscyclus. In het kader van de besturenfusie is dit onderwerp doorgeschoven naar het directieoverleg van Karakter. Cursusjaar 2017-2018
- 3.9 Het taakbeleid moet van tijd tot tijd geëvalueerd worden. Taakbeleid evalueren en aanpassen In 2016 is het door het team besproken en vastgesteld, in 2017-2018 wordt het opnieuw bekeken. Doel is uitgevoerd

- 3.10 Het schoolplein aan de noordzijde van de school is vorig jaar opnieuw aangelegd en verrijkt met een speeltoestel. De zuid- en oost kant zijn dit jaar aan de beurt om opgeknapt te worden. Schoolplein zuid en oost opfrissen en renoveren.
- Er is een commissie gevormd die samen met de kinderen in gesprek gaat over de invulling van het plein aan de oostkant. Met de leerkrachten van de onderbouw zijn de wensen besproken voor het kleuterplein. Is uitgevoerd.
- 3.11 Om de kwaliteitszorg te borgen is in het verleden het kwaliteitshandboek in het leven geroepen. In de federatie is afgesproken om gezamenlijk als scholen over te stappen naar Integraal. Dit moet het doel scholen met elkaar te kunnen vergelijken. Tot de tijd dat Integraal volledig gevuld is, maken we gebruik van beide systemen. Invoering Integraal als kwaliteitssysteem
- In het cursusjaar 2015-2016 wil het directieoverleg van de federatie het systeem Integraal verder uitwerken. Er is zelfs een kleine hoop om het dit jaar het project volledig af te ronden. Door fusiebesprekingen vooruitgeschoven.
- 3.12 In de drie voorgaande cursusjaren is er stevig ingezet op de instructie kwaliteit van de leerkrachten. Borging instructiekwaliteit team Borging van de instructiekwaliteit vindt plaats door de audits van de IB-ers. Jaarlijks maken de IB-ers drie rondes langs alle groepen om de instructievaardigheden van de leerkrachten te auditen en te bespreken. Is uitgevoerd
- 4.1 De conciërges hebben in toenemende mate behoefte aan een werkplaatsje om klussen voor school te kunnen uitvoeren. Inrichten werkplaats. Bij de renovatie van het schoolplein zal er een ruimte op het plein gemaakt worden voor het buitenspeelgoed van de kleuters. De ruimte die hierbij vrijkomt in het schoolgebouw, zal ingericht worden als werkplaats. Is uitgevoerd.
- 4.2 Er is al jaren de wens om het cultuurprogramma op school te stroomlijnen. Aanstellen cultuurcoaches. Binnen het team wordt geïnventariseerd wie er cultuurcoach wenst te worden. Het is de bedoeling om hiervoor twee mensen te werven Is uitgevoerd.
- 4.3 De gemeente Molenwaard en de rijksoverheid stellen subsidie beschikbaar om voor sport en cultuur middelen in te zetten. Invoering samenwerking Molenwaard actief. De school sluit een contract met MA af tot en met juni 2019. Gedurende deze periode worden er diverse activiteiten voor de kinderen georganiseerd en helpt MA bij de gymlessen. Is uitgevoerd
- 4.4 Er is in toenemende mate belangstelling voor het SBO. De druk op de huidige vier groepen neemt toe, m.a.w. de groep zijn overvol. Oplossen te hoge groepsgrootte in het SBO. In het cursusjaar 16-17 wordt het plan uitgevoerd om een vijfde groep te stichten. . Is uitgevoerd
- 4.5 In de loop van de jaren zijn er een aantal vakken aan het rooster toegevoegd. Hier en daar overlappen de vakken elkaar en raken de leerkrachten in ademnood. Samenvoegen The Leader in Me, PAD, Wonderlijk Gemaakt en Burgerschap In 2016-2017 wordt bekeken welke overlap er is tussen de vakken The Leader in Me, PAD, Wonderlijk Gemaakt en Burgerschap.

2.4 ontwikkelingen Kwaliteitszorg

2.4.1 . Interne en externe kwaliteitszorg

We volgen de PDCA-cyclus rondom het jaarplan. Tijdens teamvergaderingen komen zaken uit het jaarplan aan de orde en tijdens commissievergaderingen in kleinere kring. In de bouwen wordt ook gewerkt aan de ontwikkeling, middels bouwvergaderingen. We vergaderen met het gehele team acht keer per jaar in totaal 16 uur. De bouwen vergaderen vijf keer per jaar. Twee van bouwvergaderingen zijn 'plus' vergaderingen, op deze vergaderingen zijn alle leerkrachten en assistenten van de bouw verplicht aanwezig. Commissievergaderingen worden naar eigen inzicht met betrokkenen gepland. De BC-ers zijn niet bij aanwezig als zijnde directielid, wel hebben zij een ondersteunende en adviserende taak om goed op de hoogte te blijven in de verbinding met de schoolontwikkeling. Middels inzet van gesprekken tussen Intern Begeleider en leerkrachten wordt de ondersteunings- en onderwijsbehoeften en – opbrengsten in kaart gebracht. Regelmatig is er overleg tussen IB-ers en directeur en tussen het MT (BC-ers en directeur) en IB.

De Bouw-Coördinatoren voeren POP- en voortgangsgesprekken. Tweejaarlijks wordt er door de directeur een gesprek gevoerd rondom welbevinden/functioneren. Verder is er ook een jaartaakgesprek rondom inhoud van taken en taakbelasting. Groepen worden bezocht door IB-ers, BC-ers, directeur en er vindt collegiale visitatie/co-teaching plaats. Nieuwe teamleden worden begeleid volgens plan en ontvangen veel ondersteuning vanuit de bouw en de Bouw Coördinator.

2.4.2 Oordeel externen

In 2017 heeft de inspectie de school bezocht. De samenvatting van het onderzoek luidt als volgt: Op de School met de Bijbel te Bleskensgraaf is sprake van weloverwogen en vooruitstrevend onderwijs. Het team maakt gebruik van innovatieve methoden en werkwijzen om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ook is elke leerling goed in beeld. De leraren analyseren de vorderingen regelmatig en nauwgezet en bepalen op basis hiervan welke zorg en begeleiding nodig is. Ook het lesgeven is gericht op de verschillen tussen de leerlingen. Alle leraren beheersen de basisvaardigheden en sommige leraren stijgen daar bovenuit. Dit biedt goede mogelijkheden om van elkaar te leren.

Ontwikkeling is nog mogelijk bij het versterken van het onderwijs in de Engelse taal en het aanbod voor de meer begaafde leerlingen, waarbij doelgericht werken een aandachtspunt is. De school kent een plezierig en veilig klimaat. De sociale competenties krijgen voldoende aandacht en de school voldoet in grote lijnen aan de wettelijke vereisten voor een veilige school. Alleen de vertrouwenspersoon kan meer bekendheid krijgen. De kwaliteit van het onderwijs staat hoog op de agenda van de school. Schoolplan en jaarplannen geven concreet richting aan de verbeteracties. Een belangrijk aandachtspunt is de verantwoording van de kwaliteit. Hoewel de school er van overtuigd is, dat de kwaliteit en resultaten meer dan op orde zijn, is dit nauwelijks onderbouwd door (objectieve) evaluaties en analyses. In het jaarplan van 2018 zijn de aanbevelingen verwerkt.

2.5 Zorg en begeleiding

De zorgstructuur van de School met de Bijbel wordt aangestuurd door twee IB-ers, mw. Stam en mw. Swijnenburg. De IB-ers voeren één keer per zes weken een consultatie met de groepsleerkrachten. Alle leerlingen worden in dit gesprek besproken en bij leerlingen die ondersteuning nodig hebben wordt de begeleiding besproken. Kinderen met D/E scores krijgen in principe een hulplan dat met de ouders gecommuniceerd wordt. In iedere groep is extra ondersteuning middels een onderwijsassistent beschikbaar. Als de reguliere ondersteuning na evaluatie onvoldoende effect sorteert wordt er

opgeschaald naar het IB-overleg. Dit overleg dat wordt voorgezeten door de directeur, worden de volgende besluiten genomen: extra verdiept diagnostisch onderzoek, het opstarten van een PAB-traject, het organiseren van een School Ondersteuningsteam (SOT) en het besluit om een leerling een eigen leerlijn te laten volgen (OOP). Het samenwerkingsverband Driegang voorziet de school op ruime wijze van middelen en expertise om de ondersteuning van leerlingen op een hoog niveau te laten plaatsvinden. 80% van de middelen wordt direct besteed aan de kinderen, de overige 20% aan de inzet van IB-ers.

2.6 Personeel en organisatie

Wisselingen in het team

In 2017 hebben we afscheid genomen van één juf die in verband met haar huwelijk werk gezocht heeft in de buurt van haar nieuwe woonplaats.

In verband met zwangerschaps- en ouderverloven zijn er twee leerkrachten benoemd.

Persoonlijke en teamontwikkeling

Bijna alle teamleden volgden een scholing naar persoonlijke keuze en behoefte bij de RegioAcademie. Een teamlid volgde de scholing Rekencoördinator. Twee leerkrachten behaalden hun bevoegdheid voor het geven van lichamelijke opvoeding.

Het team heeft de laatste fase van het project The Leader in Me gevolgd. In 2017, met een uitloop naar de eerste maanden van 2018 zijn er vier trainingdagen geweest. Inmiddels heeft het CPS de organisatie en de borging The Leader in Me overgedragen aan het Lighthouse-team.

In 2017 is het team gestart met de scholing voor het vak Engels. Leraren van Driestar Educatief hebben het team geschoold in de basiskennis van het vak Engels. De training wordt voortgezet in 2018.

2.7 Plannen voor 2018

Per (school)jaar stellen we het jaarplan vast. Het plan is gebaseerd op de evaluatie van het vorige jaarplan, het stelselonderzoek van de inspectie, het Strategisch Beleidsplan, het schoolplan 2015-2019, de uitkomst van MonPas en interne evaluaties.

Enkele highlights:

- In 2018 gaan we verder met het vormgeven van The Leader in Me, we hebben in 2017 een avond met de ouders gehad, we willen die samenwerking verder uitbouwen.
- Er is aandacht voor werkdruk (aan de hand van de brochure Ruimte in regels, in combinatie met de inzet van de gelden voor werkdrukverlichting).
- Eigenaarschap van kinderen van de eigen ontwikkeling (in combi met rekenen en kinderen die meer aankunnen).
- Verdieping training basisniveau Engels voor de leerkrachten..
- We starten met het opstellen van het nieuwe schoolplan.
- We gaan aan de slag met een nieuw kwaliteitsinstrument.

3 School met de Bijbel De Schakel

3.1 Inleiding

Hieronder vindt u de verantwoording van

School met de Bijbel De Schakel
J. van Oudenhovenstraat 1
2957 KE Nieuw-Lekkerland
directeur: H.C. Kooijman

3.2 Resultaten onderwijs

- resultaten eindtoets 2015-2016-2017

In april is de eindtoets afgenomen in groep 8. Onze school maakte de laatste twee jaren gebruik van de IEP-toets, omdat deze beter aansluit bij onze visie op het onderwijs. De CITO-score van 2015 hebben we niet opgenomen omdat deze niet te vergelijken is met de huidige IEP-score. De score lag in beide jaren boven het landelijk gemiddelde.

	2015	2016	2017
landelijk	(Cito)	80	78
De Schakel	(Cito)	83	82

Inspectiekaart Eindtoets

School
Weergave

SMDB De Schakel (06LJ)
Uitslag Eindtoets t.o.v. inspectienorm

	2014 / 2015	2015 / 2016	2016 / 2017
Aantal deelnemende leerlingen	47		
Aantal leerlingen in leerjaar 8	47	43	33
Aantal leerlingen op school	318	298	297
Aantal ongewogen leerlingen	266	252	254
Percentage gewogen leerlingen	16%	15%	14%
Naam Eindtoets	CET		
Inspectienorm bij Eindtoetsgemiddelde	Ongecorr.	Ongecorr.	Ongecorr.
Bovengrens inspectie	536,8	536,9	537,1
Landelijk gemiddelde	534,8	534,9	535,1
Ondergrens inspectie	532,8	532,9	533,1
EINDTOETS	533,9 !		

op of boven bovengrens (goed)
op of boven landelijk gemiddelde (voldoende)
op of boven de ondergrens (voldoende)
onder de ondergrens (onvoldoende)

3.3 Onderwijskundige zaken en uitgevoerde ontwikkelactiviteiten

In het afgelopen jaar zijn we als team verder gegaan met het vormgeven van OntwikkelingsGericht Onderwijs aan de hand van in bouwoverleggen opgestelde ontwikkelplannen. Deze plannen zijn opgesteld als vervolg op de Tweedaagse die we in maart 2017 hebben gehouden. Als team hebben we ons de eerste dag van de Tweedaagse (verder) verdiept in het Talentengedachtegoed. De tweede dag hebben we ons bezonnen op waar we nu staan m.b.t. onze schoolontwikkeling (Waarderend Onderzoeken).

Talentengedachtegoed is de laatste jaren leidend geweest tijdens de jaargesprekken. Na de leergang in het kader van het behoud van de registratie in het schoolleidersregister door de directeur, is ook het team met het talentengedachtegoed aan de slag gegaan. Als team hebben we een introductie gehad t.a.v. het afnemen van de Talententest van Gallup. Met de uitslag (de vijf dominante talenten) in handen, hebben we dingen gedeeld op teamniveau. Het streven was dat elk teamlid zijn/haar talenten, sterke en zwakke punten, specialismen en punten waar men niet op ingezet wilde worden zou neerzetten in een teamoverzicht. Dit teamoverzicht is in december 2017 gepresenteerd en hangt in de personeelskamer. Het teamoverzicht wordt ook gebruikt tijdens trajecten als bijv. co-teaching: op welke manier zet je talenten en sterke punten in en hoe ga je slim om met je zwakke punten. Ook specialismen en activiteiten waar teamleden wel of juist niet voor gevraagd willen worden, staan ondertussen vermeld in het schema.

Vanuit het Waarderend Onderzoeken hebben we geconstateerd dat het werken volgens de principes van OGO de komende jaren leidend blijven. Hiervoor stelden we zowel in de onder- als bovenbouw een ontwikkelplan op dat tijdens de bouwoverleggen regelmatig ter sprake kwam om de voortgang te monitoren. De POP's zijn in overeenstemming met de doelen uit de ontwikkelplannen.

Het streven is om de ontwikkelingen op onze school altijd te verbinden met voorgaande trajecten, en zoveel mogelijk onder de 'paraplu' van OntwikkelingsGericht Onderwijs. Heel nadrukkelijk kwam naar voren dat ons onderwijs gericht is op de ontwikkeling van kinderen (niet expliciet gericht op het overdragen van kennis), vanuit een positieve benadering (niet vanuit denken in tekorten).

T.a.v. rekenen heeft een werkgroep onderzocht hoe we groepsplannen kunnen inzetten om meer aandacht te geven aan kinderen die meer aankunnen. Eigenaarschap van de eigen ontwikkeling hebben we hierbij gekoppeld aan betrokkenheid van leerlingen. In hoeverre geven we de kinderen de mogelijkheid zelf na te denken over hun 'zone van naaste ontwikkeling'. Kindgesprekken en driehoeksgesprekken zouden daarbij goede instrumenten kunnen zijn. Een aparte werkgroep heeft zichzelf ten doel gesteld dit verder te onderzoeken.

Door het Talentengedachtegoed én het werken met kernkwaliteiten zijn we ons ervan bewust dat de positieve psychologie helpt bij het vormgeven van een goede ontwikkeling op de sociaal-emotionele ontwikkeling.

In het kader van peerreview wordt co-teaching ingezet als middel om alle teamleden te laten groeien m.b.v. eigen leervragen m.b.t. (begrijpend) lezen. Een tweetal LB-ers initieert en bewaakt het proces, door te participeren in het overleg tussen de koppels leerkrachten. Hierdoor ontstaat er een doorlopende lijn in de teamontwikkeling.

De opbrengsten worden besproken tijdens de groepsbesprekingen met de IB-ers. Ook worden trendanalyses besproken tijdens teamoverleggen. Zo nodig worden er op school- of groepsniveau afspraken gemaakt om tot verbeteringen te komen.

Eén van de werkvormen om thema's af te sluiten is het verbeelden d.m.v. korte toneelstukjes. Vanuit de kant van cultuureducatie hebben we ingezet op het verdiepen van aanbod t.a.v. drama. Hiervoor hebben de leerkrachten een tweetal cursusmiddagen gevolgd m.b.t. drama.

3.3 Interne en externe kwaliteitszorg

Per schooljaar wordt vóór de zomervakantie een jaarplan gemaakt. Hierin worden de plannen van het komende schooljaar opgenomen. In februari 2017 is het jaarplan van het schooljaar 2016-2017 in een tussenevaluatie besproken en werd geconstateerd dat veel doelen al gerealiseerd waren. Een aantal doelen is bijgesteld. Per schooljaar maken we een verdeling van de doelen over de bouw- en teamoverleggen. Ook werkgroepen gebruiken deze planning om hun bevindingen te agenderen op een bouw- of teamoverleg. In principe zijn er acht bouw- en/of teamoverleggen gepland. Deze zijn opgenomen in de jaarplanning die ook door het team wordt besproken. Ook tussendoor werden er korte praktisch werkbesprekingen gehouden over diverse onderwerpen. De besprekpunten liggen altijd op het terrein van de schoolontwikkeling. Organisatorische zaken worden schriftelijk geregeld (vaak door werkgroepen). Voor de zomervakantie was er een eindevaluatie waarin we constateerden dat een flink aantal punten gerealiseerd was. Andere zaken waren niet meer van belang of ze werden doorgezet naar het volgende schooljaar voor een vervolg cq afronding. Het was tegelijk dus de start voor het nieuwe jaarplan 2017-2018.

De intern begeleiders hebben regelmatig overleg met de groepsleerkrachten. Ze doen dit in de vorm van groepsbesprekingen. Waar liggen zorgen rondom de groep én individuele leerlingen. Wat zijn de plannen die gerealiseerd zijn en waar liggen nog kansen om het onderwijs te verbeteren, voor zowel de hele groep als de individuele leerling? Hierbij worden de trendanalyses besproken van taal, rekenen en (begrijpend) lezen.

Elk jaar heeft elk teamlid een jaargesprek met de directeur. Deze werden gehouden na de Tweedaagse en hadden dus een verbinding met het talentengedachtegoed. Wat zijn de talenten en sterke en zwakke punten en hoe ga je daarmee aan de slag. Vóór elk jaargesprek is de directeur op groepsbezoek geweest. De bouwcoördinatoren hebben jaarlijks één of twee keer een bespreking n.a.v. het POP. Zo nodig gaat de interne coach in op vragen die bij leerkrachten leven t.a.v. de eigen ontwikkeling. Hierbij kan ook de inzet van een SVIB-traject horen.

3.4 Oordeel externen

In november 2014 concludeerde de inspectie dat het onderwijs op De Schakel grotendeels op orde is. De school kent op de onderzochte onderdelen nauwelijks tekortkomingen. Het basisarrangement bleef gehandhaafd. Haar bevinding was dat De Schakel een prettige school is met een betrokken en kundig team dat samenwerkt aan goed onderwijs. Dit leidt tot voldoende resultaten. In november 2015 heeft de inspectie een beperkt onderzoek uitgevoerd. Ook toen bleef het basisarrangement gehandhaafd.

3.5 Zorg en begeleiding

Voor het volgen en vastleggen van de ontwikkeling van de leerlingen worden twee instrumenten gebruikt: Horeb en ParnasSys. Horeb is het observatie-, registratie- en planningsinstrument dat bij OntwikkelingsGericht Onderwijs hoort. Helaas is dit instrument niet Cotan-geregistreerd omdat het geen resultaten kan genereren waar de inspectie de school op kan beoordelen. Met name de leerkrachten van de groepen 1 – 4 kunnen hiermee de ontwikkeling van zowel de groep als de kinderen volgen en het aanbod afstemmen op de ontwikkeling. Ook wordt het gebruikt om thema's

voor te bereiden en te evalueren. In de bovenbouw wordt Horeb ingezet als planningsinstrument om te zorgen voor een breed aanbod binnen de thema's.

We gebruiken ParnasSys voor het verwerken van de toetsresultaten.

3.6 Personeel en organisatie

3.6.1 Inzet personeel

Voor de zomervakantie behaalde een medewerker haar Pabo-diploma. Ze bleef lesgeven aan de instroomgroep 1d. Na de zomervakantie bleef ze leerkracht op onze school.

Aan het eind van het jaar namen we afscheid van een medewerker. Zij gaat, na een jaar ziekteverlof, in 2018 re-integreren in Bleskensgraaf.

Het ziekteverzuim lag onder het landelijk gemiddelde (1,67).

3.6.2 Persoonlijke ontwikkeling

Zoals boven vermeld heeft elk teamlid een POP geschreven dat besproken en bijgesteld wordt in overleggen met de bouwcoördinatoren. In 2018 zullen de POP's ook besproken worden tijdens de jaargesprekken met de directeur.

Naast het volgen van de tweedaagse, namen diverse teamleden deel aan diverse professionaliseringsactiviteiten.

3.7 plannen voor 2018

Per (school)jaar stellen we het jaarplan vast. Het plan is gebaseerd op de evaluatie van het vorige jaarplan, het stelselonderzoek van de inspectie, het Strategisch Beleidsplan, het schoolplan 2015-2019, de uitkomst van MonPas en interne evaluaties.

Enkele highlights:

- In 2018 gaan we verder met het vormgeven van OntwikkelingsGericht Onderwijs.
- Op teamniveau zetten we in op het vormgeven van het Talentengedachtegoed.
- Er is aandacht voor werkdruk (aan de hand van de brochure Ruimte in regels, in combinatie met de inzet van de gelden voor werkdrukverlichting).
- Eigenaarschap van kinderen van de eigen ontwikkeling (in combi met rekenen en kinderen die meer aankunnen).
- Bewaken doorlopende leerlijn aanbod Engels.
- We starten met het opstellen van het nieuwe schoolplan.
- We gaan aan de slag met een nieuw kwaliteitsinstrument.

4. Christelijke basisschool 'de Zaaier' te Wijngaarden

4.1. Inleiding

Hieronder kunt u de verantwoording vinden van de Christelijke Basisschool 'de Zaaier' te Wijngaarden.

Dorpsstraat 32a, 3366 BD Wijngaarden

Directeur (a.i.): C. (Kees) Walhout, rdo

4.2. Resultaten van het onderwijs

In april nemen de leerlingen van groep 8 deel aan de jaarlijkse Centrale Eindtoets. In 2017 zien we een mooie score van 534,9. Deze scorer ligt boven het landelijk gemiddelde. Daarvoor zijn we erg dankbaar. In de trend zien we als een (eenmalige) uitschieter naar beneden.

Hieronder volgt de tabel met een overzicht van de behaalde resultaten op de Centrale Eindtoets in het afgelopen jaar en de twee jaren daarvoor.

Inspectiekaart Eindtoets

School
Weergave

De Zaaier (04TC)
Uitslag Eindtoets t.o.v. inspectienorm

	2014 / 2015	2015 / 2016	2016 / 2017
Aantal deelnemende leerlingen	9	8	9
Aantal leerlingen in leerjaar 8	10	8	9
Aantal leerlingen op school	74	61	55
Aantal ongewogen leerlingen	62	50	44
Percentage gewogen leerlingen	16%	18%	20%
Naam Eindtoets	CET	CET	CET
Inspectienorm bij Eindtoetsgemiddelde	Ongecorr.	Ongecorr.	Ongecorr.
Bovengrens inspectie	536,8	536,4	536,1
Landelijk gemiddelde	534,8	534,4	534,1
Ondergrens inspectie	532,8	532,4	532,1
EINDTOETS	539,9	531,5	534,9

■	op of boven bovengrens (goed)
■	op of boven landelijk gemiddelde (voldoende)
!	op of boven de ondergrens (voldoende)
■	onder de ondergrens (onvoldoende)

4.3. Onderwijskundige zaken en uitgevoerde ontwikkelactiviteiten

Het afgelopen jaar heeft gestaan in het teken van 'het krijgen van rust in de school'. Na een aantal jaren van onzekerheid en onrust was de school daar hard aan toe. Om dat doel te kunnen bereiken zijn de volgende beslissingen genomen en activiteiten uitgevoerd:

Per augustus 2017 heeft het bestuur een interim-schoolleider benoemd in de persoon van dhr. C. Walhout, rdo. Hij heeft zijn werk op 'de Zaaier' opgepakt door een eerste analyse te maken en daarna een plan van aanpak te presenteren aan team en ouders. Het plan van aanpak omschreef een aantal activiteiten die opgepakt zijn binnen de verschillende geledingen.

De communicatie, zowel intern als extern, werd gezien als aandachtspunt. Met de teamleden is gesproken over de wijze van communiceren met ouders. Daarover zijn afspraken gemaakt. In de school wordt wekelijks een 'weekbrief' verspreid, die ondertussen ook door de locatieraad wordt ontvangen. Hierdoor zijn zowel teamleden als locatieraad optimaal geïnformeerd over allerlei (lopende) zaken. Door de interim-schoolleider is de communicatie met de ouders opgepakt o.a. in de vorm van een uitgebreide en frequent uit te geven nieuwsbrief. Daarnaast zijn er met ouders ook veel gesprekken gevoerd.

Met betrekking tot de ICT hebben we de in gebruik zijnde tablets geüpdatet, waardoor deze beter bruikbaar waren in de lessen. In de kleutergroepen is nieuwe hardware aangeschaft. Daardoor kon beter gebruik gemaakt worden van de aanwezige software. Ondertussen is één van de leerkrachten ook 'benoemd' als ICT-er binnen de school zodat er een duidelijk aanspreekpunt is.

Engels op 'de Zaaier' werd ervaren als een achtergebleven vakgebied. Vrij snel na de presentatie van het plan van aanpak is in de groepen 5 – 8 gestart met het structureel lesgeven met de methode "Holmwoods". Dit gaf zowel de leerkrachten als de leerlingen veel stuur in handen. De leerlingen kunnen met deze methode ook thuis oefenen. Voor de groepen 1 – 4 zijn de leerkrachten begonnen met de verkenning van de methode 'My name is Tom'. Zoals het er uitziet zal deze in het schooljaar 2018-2019 worden ingevoerd.

Verschillende andere methodes werden als verouderd ervaren. Dit schooljaar heeft het team verschillende methodes verkend en zal er voor de vakgebieden "Taal-lezen/spelling", Begrijpend Lezen en Schrijven een keuze gemaakt worden, zodat we schooljaar 2018-2019 kunnen starten met hedendaagse methodes.

De vorming van de leerlingen heeft niet alleen de kenniskant, maar ook de sociaal-emotionele ontwikkeling verdient zijn aandacht. Ook hiervoor zijn we bezig met een verkenning van de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. Ook deze zal schooljaar 2018-2019 zijn intrede in de school doen.

Onderwijs vraagt een gezamenlijke inzet van teamleden, maar ook een gezamenlijke visie op het onderwijs. Dit aspect van de onderwijsorganisatie heeft aandacht gehad. Tijdens de verschillende bijeenkomsten is aandacht besteed aan de werkvormen die basis zijn voor meer met elkaar in dialoog gaan over en samenwerken in het onderwijs. Daarnaast is een studiedag belegd rondom 'de 7 gewoonten van Covey'. Dit gaat deels over de persoonlijke houding en ontwikkeling maar heeft ook alles te maken met het staan in het onderwijs en het omgaan met de leerlingen. Hier zal nog een vervolg aan gegeven worden.

De ontwikkelingen in de sociale media en het geheel van de ICT zijn dermate snel en vér-strekkend dat het een must is om onze leerlingen mediawijsheid mee te geven. Daar is in geringe mate over nagedacht. In de methode die waarschijnlijk voor Begrijpend Lezen gekozen zal worden zit een

onderdeel 'media-wijsheid'. Mocht deze methode toch niet gekozen worden dan zullen we in het komend schooljaar daar nogmaals aandacht aan moeten besteden.

De leerlingvragenlijsten van ZIEN! zijn dit schooljaar voor het eerst afgenomen. De ervaringen zijn nog niet bekend. Het doel is dat leerkrachten daaruit input verzamelen die ze kunnen gebruiken voor de aanpak van de groep en van het individuele kind, zowel in de les als in de sociaal-emotionele vorming.

4.4. Interne en externe kwaliteitszorg

Aan het begin van dit schooljaar zijn gesprekken gevoerd om te komen tot het opstellen van een 'plan van aanpak' om de beoogde doelstellingen van de interim-schoolleider te behalen. Er is toen ook afgesproken dat we dit en volgende schooljaren gaan werken met vastgestelde studiedagen die ook gebruikt zullen worden voor de teamvergaderingen. De vergaderplanning wordt daar op aangepast.

Dit betekent dat er minder teamvergaderingen plaatsvinden. De consequentie was dan ook dat de vergadering een meer inhoudelijke agenda zullen krijgen en dat organisatorische zaken meer in werkgroepjes zullen plaatsvinden waarbij de verantwoordelijke leerkracht(en) meer 'professionele ruimte' krijgen om te handelen.

Vier keer per jaar heeft de IB-er een gesprek met de leerkrachten over de opbrengsten in de groepen. Het gaat hier voornamelijk over de vier hoofdvakgebieden. Daarnaast worden ook de observatielijsten van ZIEN! ingevuld. Het betreft de lijsten betrokkenheid en welbevinden. Deze resultaten worden ook in deze gesprekken betrokken. Bijzonderheden worden met de directie gedeeld.

Als de directie een functionerings- of beoordelingsgesprek wil voeren wordt vooraf een klassenbezoek afgelegd. Daarnaast zijn we begonnen met de flitsbezoeken in de verschillende groepen.

4.5. Oordeel externen

Dit schooljaar heeft een extern onderzoek plaats gevonden naar de kwaliteit van ons onderwijs.

4.6. Zorg en begeleiding

Het onderdeel zorg en begeleiding wordt aangestuurd door de IB-er, dhr P. Boele. Hij organiseert vijf keer per jaar een zogenoemde 'collegiale consultatie'. Tijdens deze consultaties worden de groepen en de leerlingen met meerdere collega's besproken. Ook worden de opbrengsten van het onderwijs twee keer per jaar (na de cito's) geëvalueerd. Vanuit deze besprekingen komen leerlingen naar boven die extra ondersteuning nodig hebben. Voor deze leerlingen wordt een hulplan gemaakt door de groepsleerkracht en/of de IB-er. Dit plan kan zowel binnen als buiten de klas worden uitgevoerd door de groepsleerkracht, onderwijsassistent of de IRT-er.

Mocht het hulplan niet het gewenste effect hebben, dan zijn er meerdere mogelijkheden om externe hulp te vragen. Vanuit het Samenwerkingsverband kan een ambulante begeleider geconsulteerd worden die extra kennis en ervaring inbrengt. Zo nodig kunnen extra gelden (een arrangement) voor de begeleiding van een leerling worden aangevraagd bij het Samenwerkingsverband. In 2017 hadden 4 leerlingen een arrangement.

Verder kunnen Het Sociaal Team Molenwaard, de Jeugdarts, de logopedist en diverse hulp- en onderzoeksinstanties om hulp en betrokkenheid gevraagd worden.

Wanneer naast de groepsleerkracht en de IB-er meerdere van bovenstaande experts met elkaar om de tafel zitten om een leerling te bespreken, noem je dit een SOT (School Ondersteunings Team). Tijdens zo'n gesprek wordt naar mogelijkheden gezocht hoe de leerling zich verder kan ontwikkelen.

Voor leerlingen met een arrangement vindt zo'n gesprek 3 keer per jaar plaats op school.

Een belangrijke rol in het hele proces van extra hulp is weggelegd voor de ouders/verzorgers. Zij worden ingelicht over en betrokken bij een hulpplan en ze nemen deel aan de gesprekken die volgen.

Een goede ontwikkeling is dat ook de leerling steeds meer betrokken wordt bij het zoeken naar mogelijkheden om verder te ontwikkelen. Eigenlijk heel logisch.

4.7. Personeel en organisatie

4.7.1. Inzet personeel

Nieuw personeel

Na de zomervakantie startte een meester in groep 5-6. Al vrij snel na de vakantie hadden we te maken met uitval van personeel en konden we een meester en juf benoemen als vervangers. Per 1 januari 2018 heeft deze meester een tijdelijke benoeming als leerkracht in groep 7-8, daarbij geeft de juf nog 1 dag les in deze groep.

Vertrekkend personeel

Eén juf heeft per 1 april 2018 afscheid genomen van onze school.

4.7.2. Persoonlijke ontwikkeling

Gezien de schoolsituatie waren er voor de zomervakantie geen afspraken gemaakt over de persoonlijke ontwikkeling of persoonlijke nascholing. In de loop van dit schooljaar hebben we wel gekeken naar deze zaken.

Engels: een tweetal medewerkers heeft een conferentie bijgewoond over Engels op de basisschool en hebben deze informatie gedeeld met het team.

BHV: Twee meesters hebben een nascholing gevolgd voor de BHV. (veiligheid op school).

Begrijpend Lezen: Een aantal medewerkers heeft 2 bijeenkomsten bijgewoond om zich te bezinnen op een methode 'begrijpend lezen' in de groepen 4 – 8.

Leerkrachtvaardigheden: Alle teamleden hebben deelgenomen aan een studiedag 'de 7 gewoonten van Covey in 7 uur'. Doel van deze dag was voornamelijk een persoonlijke opscherping van het staan in een team, maar ook in de persoonlijke omstandigheden.

4.8. Plannen voor 2018 (-2019)

In 2018(-2019) hopen we gaan werken aan de volgende punten:

- ✓ Het maken van de keuze voor de volgende methodes:
  - Taal-lezen
  - Spelling
  - Begrijpend Lezen
  - Schrijven
  - Engels (groep 1 – 4)
  - Sociaal-emotionele ontwikkeling
- ✓ Als we deze keuzes gemaakt hebben zal de implementatie volgen in het schooljaar 2018-2019 e.v.
- ✓ Wat willen we verder met 'de 7 gewoonten van Covey' in ons onderwijs? - bezinning
- ✓ Werken aan de professionele cultuur binnen ons team. We bezinnen ons op enkele aspecten van dit onderwerp. Te denken valt aan klassenbezoeken, collegiale consultatie/feedback, intervisiemomenten.
- ✓ Een betere afstemming tussen de schoolontwikkeling, de groepsresultaten en de persoonlijke ontwikkeling.

5 Eben-Haëzerschool Ottoland

5.1. Inleiding

Hieronder kunt u de verantwoording vinden van de Eben-Haëzerschool te Ottoland.

B 115

2975 BK Ottoland

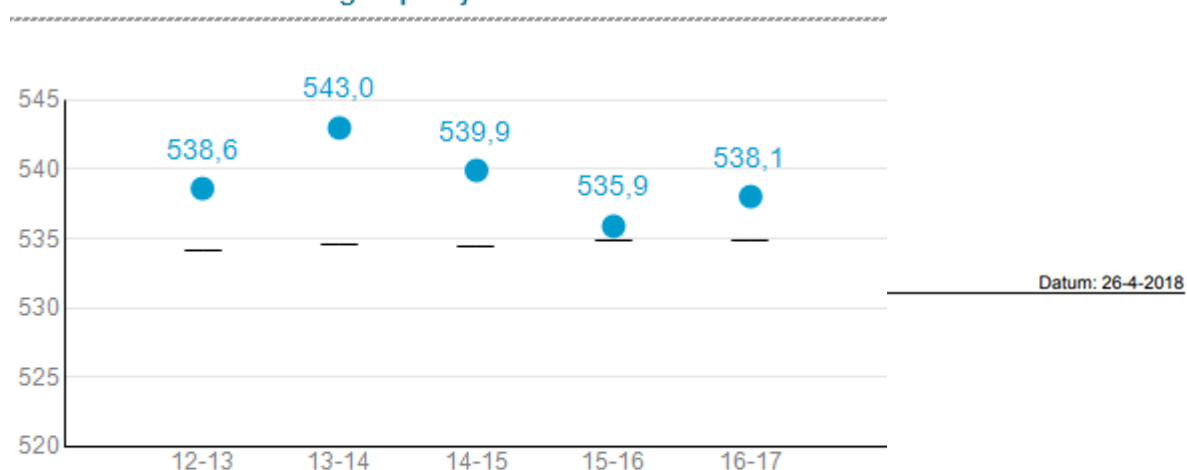
Directeur: C. van Meerkerk

5.2. Resultaten van het onderwijs

In april hebben de leerlingen van groep 8 de jaarlijkse Centrale Eindtoets gemaakt. Er werd ruim boven het landelijk gemiddelde gescoord. Daarmee werd ruimschoots voldaan aan de door het bestuur geformuleerde norm om op of boven het landelijk gemiddelde te scoren. Ook werd er voldaan aan de inspectienorm.

Hieronder volgt de tabel met een overzicht van de behaalde resultaten op de Centrale Eindtoets in het afgelopen jaar en de jaren daarvoor.

Wat waren de gemiddelde scores op de Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets in de afgelopen jaren?

Schoolscore	
Inspectie-ondergrens van de schoolvergelijkingsgroep	
Bovengrens inspectie	538,5
Landelijk gemiddelde	536,5
Ondergrens inspectie	534,5
EINDTOETS	539,9

538,5	538,8	538,8
536,5	536,8	536,8
534,5	534,8	534,8
539,9	535,9 !	536,8

	op of boven bovengrens (goed)
	op of boven landelijk gemiddelde (voldoende)
	op of boven de ondergrens (voldoende)
	onder de ondergrens (onvoldoende)

5.3. Onderwijskundige zaken en uitgevoerde ontwikkelactiviteiten

In 2017 is een keuzetraject nieuwe methode Nederlands taalonderwijs afgerond met de keuze van Taal op Maat. De implementatie van die methode startte in het schooljaar 2017-2018. Jaarlijks besteden wij schoolbreed aandacht aan de preventie van pesten. Ook de integratie van het cultuuronderwijs in ons onderwijsaanbod heeft extra aandacht gekregen. De aanschaf van tablets heeft er toe geleid dat de leerlingen in alle groepen vaker en langer kunnen werken op de tablet (computer) en met name bij het reken- en taalonderwijs en wereldoriëntatie. De brochure van de PO raad "Doorstroom van Kleuters" is intern besproken en aan de hand daarvan zijn conclusies en afspraken vastgelegd. In oktober 2017 had het team een studiedag Jij doet er toe! Verzorgd door Sonja de Lange op initiatief van ons samenwerkingsverband Driegang. De opbrengsten van deze studiedag zijn verzameld en worden het uitgangspunt voor nieuwe onderwijskundige keuzes en afspraken in de toekomst.

5.4. Interne en externe kwaliteitszorg

De Eben-Haëzerschool heeft van de inspectie het vertrouwen dat het onderwijs op niveau is. Intern maakt de school gebruik van Parnassys Integraal waarmee de kwaliteit van het onderwijs is geborgd. In 2017 is een oudervragenlijst en leerlingenvragenlijst afgenomen. Uit deze vragenlijsten kwamen slechts enkele actiepunten naar voren en deze zijn opgepakt. Twee keer per schooljaar worden de onderwijsresultaten n.a.v. de Citotoetsen schoolbreed geanalyseerd en maken we verbeterplannen. Twee of drie keer per jaar legt de directeur en de ib-er een groepsbezoek af. Eén of twee keer per jaar is dit een klassenbezoek vanuit de rol als ib-er en wordt de betrokkenheid en het welbevinden van de leerlingen geobserveerd. De bevindingen worden na afloop en/of tijdens de groepsbespreking met de leerkracht besproken. Meerdere keren per jaar vindt er een gesprek plaats tussen de ib-er en de groepsleerkracht. Tijdens deze groepsbespreking worden o.a. de opbrengsten besproken. Het gaat dan om de opbrengsten op de vier hoofdvakgebieden (begrijpend lezen, rekenen & wiskunde, spelling en leestechiek) en op betrokkenheid en welbevinden. Op basis van een analyse van de opbrengsten worden groepsplannen gemaakt.

5.5. Oordeel externen

Het laatste inspectiebezoek dateert van 2012. Dat betekent dat de school de afgelopen 6 jaar niet door de inspectie is bezocht. Dit is op zichzelf uitzonderlijk, omdat scholen normaal gesproken elke 4 jaar bezocht worden. Vermoedelijk zal onze school dus in het schooljaar 2018-2019 weer een inspectiebezoek tegemoet kunnen zien.

5.6. Zorg en begeleiding

Het onderdeel zorg en begeleiding wordt aangestuurd door de ib-er. Zij voert vier keer per jaar overleg met de leerkrachten over de opbrengsten en over zorgleerlingen. Dit is een zogenaamde groepsbespreking. Naast de groepsbesprekingen vinden er indien nodig ook leerlingenbesprekingen plaats. Voor deze besprekingen worden ook de ouders van de te bespreken leerling uitgenodigd naast externe deskundigen. Daarnaast worden er 10x per jaar tijdens teamvergaderingen tijd ingeruimd voor onderwijskundige zaken.

5.7. Personeel en organisatie

5.7.1. Inzet personeel

Nieuw personeel

Na de zomervakantie startte een juf met haar werk als onderwijsassistente op (dinsdag-, woensdag-, donderdag- en vrijdagmorgen).

Vertrekkend personeel

Eén juf nam afscheid van onze school en is met een nieuwe studie begonnen.

5.7.2. Persoonlijke ontwikkeling

Elke collega heeft in het kader van zijn of haar persoonlijke ontwikkeling gewerkt aan de persoonlijke ontwikkeldoelen. Deze zijn vastgesteld in het functioneringsgesprek en daarover wordt ook verantwoording afgelegd in het functioneringsgesprek. Deze gesprekken werden in de maand mei gevoerd.

Alle teamleden maken gebruik van het aanbod van de Regio Academie als het om nascholing gaat. De volgende cursussen/workshops zijn door collega's bezocht: Coöperatieve Leerstrategieën, Gedrag is een vak, Aan de slag met lastig gedrag, Hoogbegaafdheid, Hoogbegaafdheid in groep 3, Stil zitten en luisteren en Het jonge brein gedrag en verschillen tussen jongens en meisjes. Twee collega's volgen een LOI basiscursus Engels om sterker te worden in geven van lessen Engels in de bovenbouw. De intern begeleider is begonnen aan de tweejarige master Contextuele Hulpverlening. De onderwijsassistente heeft een cursus Onderwijsassistentie gevolgd.

5.8. Plannen voor 2018

In 2018 hopen we met de volgende punten aan de slag te gaan:

- Verdere implementatie van taalmethode Taal op Maat.
- Implementatie PI-Spello voor spelling in groep 3 en 4.
- Implementatie Rekensprint schoolbreed.
- Voortzetting gesprekken over Doorstroom van Kleuters.
- Invulling geven aan collegiaal leren.
- Oriëntatie op 'Snappet' .
- Aanschaf nieuw meubilair.
- Teamscholing met als richting Eigenaarschap.

6. CBS De Fakkel Goudriaan

6.1. Inleiding

Hieronder kunt u de verantwoording vinden van CBS De Fakkel te Goudriaan.

B 115

2975 BK Ottoland

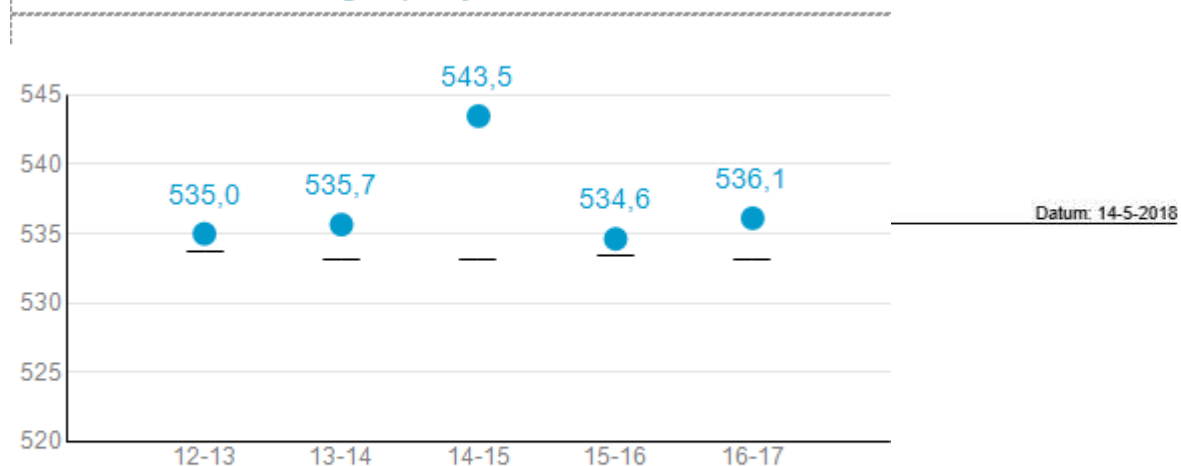
Directeur: C. van Meerkerk

6.2. Resultaten van het onderwijs

In april hebben de leerlingen van groep 8 de jaarlijkse Centrale Eindtoets gemaakt. Er werd opnieuw boven het landelijk gemiddelde gescoord. Daarmee werd voldaan aan de door het bestuur geformuleerde norm om op of boven het landelijk gemiddelde te scoren. Ook werd er voldaan aan de inspectienorm.

Hieronder volgt de tabel met een overzicht van de behaalde resultaten op de Centrale Eindtoets in het afgelopen jaar en de jaren daarvoor.

Wat waren de gemiddelde scores op de Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets in de afgelopen jaren?

	Schoolscore
	Inspectie-ondergrens van de schoolvergelijkingsgroep

Ondergrens inspectie:

EINDTOETS

533,1	533,4	533,2
543,5	534,6 !	536,1

	op of boven bovengrens (goed)
	op of boven landelijk gemiddelde (voldoende)
	op of boven de ondergrens (voldoende)
	onder de ondergrens (onvoldoende)

6.3. Onderwijskundige zaken en uitgevoerde ontwikkelactiviteiten

In 2016 is een teamscholingstraject van De Lerende School opgestart en dat is in 2017 doorgezet. De focus ligt vooralsnog op het zelfstandig functioneren van leerlingen. Daarvoor zijn einddoelen

geformuleerd. Jaarlijks besteden wij schoolbreed aandacht aan de preventie van pesten. Ook de integratie van het cultuuronderwijs in ons onderwijsaanbod heeft extra aandacht gekregen. De aanschaf van tablets heeft er toe geleid dat de leerlingen in alle groepen vaker en langer kunnen werken op de tablet (computer) en met name bij het reken- en taalonderwijs. De brochure van de PO raad "Doorstroom van Kleuters" is intern besproken en aan de hand daarvan zijn conclusies en afspraken vastgelegd.

6.4. Interne en externe kwaliteitszorg

CBS De Fakkel heeft van de inspectie het vertrouwen dat het onderwijs op niveau is. Intern maakt de school gebruik van Parnassys Integraal waarmee de kwaliteit van het onderwijs is geborgd. In 2017 is een oudervragenlijst en leerlingenvragenlijst afgenomen. Uit deze vragenlijsten kwamen slechts enkele actiepunten naar voren en deze zijn opgepakt. Twee keer per schooljaar worden de onderwijsresultaten n.a.v. de Citotoetsen schoolbreed geanalyseerd en maken we verbeterplannen. Twee of drie keer per jaar legt de directeur en de ib-er een groepsbezoek af. Eén of twee keer per jaar is dit een klassenbezoek vanuit de rol als ib-er en wordt de betrokkenheid en het welbevinden van de leerlingen geobserveerd. De bevindingen worden na afloop en/of tijdens de groepsbespreking met de leerkracht besproken. Meerdere keren per jaar vindt er een gesprek plaats tussen de ib-er en de groepsleerkracht. Tijdens deze groepsbespreking worden o.a. de opbrengsten besproken. Het gaat dan om de opbrengsten op de vier hoofdvakgebieden (begrijpend lezen, rekenen & wiskunde, spelling en leestechiek) en op betrokkenheid en welbevinden. Op basis van een analyse van de opbrengsten worden nieuwe plannen gemaakt.

6.5. Oordeel externen

Het laatste inspectiebezoek dateert van 2012. Dat betekent dat de school de afgelopen 6 jaar niet door de inspectie is bezocht. Dit is op zichzelf uitzonderlijk, omdat scholen normaal gesproken elke 4 jaar bezocht worden. Vermoedelijk zal onze school dus in het schooljaar 2018-2019 weer een inspectiebezoek tegemoet kunnen zien.

6.6. Zorg en begeleiding

Het onderdeel zorg en begeleiding wordt aangestuurd door de ib-er. Zij voert vier keer per jaar overleg met de leerkrachten over de opbrengsten en over zorgleerlingen. Dit is een zogenaamde groepsbespreking. Naast de groepsbesprekingen vinden er indien nodig ook leerlingenbesprekingen plaats. Voor deze besprekingen worden ook de ouders van de te bespreken leerling uitgenodigd naast externe deskundigen. Daarnaast worden er 10x per jaar tijdens teamvergaderingen tijd ingeruimd voor onderwijskundige zaken.

6.7. Personeel en organisatie

6.7.1. Inzet personeel

Nieuw personeel

Na de zomervakantie startte een juf met haar werk als onderwijsassistente op (maandag-, dinsdag-, woensdag-, donderdagmorgen).

Vertrekkend personeel

Eén juf nam afscheid van onze school en is met een nieuwe studie begonnen.

6.7.2. Persoonlijke ontwikkeling

Elke collega heeft in het kader van zijn of haar persoonlijke ontwikkeling gewerkt aan de persoonlijke ontwikkeldoelen. Deze zijn vastgesteld in het functioneringsgesprek en daarover wordt ook verantwoording afgelegd in het functioneringsgesprek. Deze gesprekken werden in de maanden april en mei gevoerd.

Alle teamleden maken gebruik van het aanbod van de Regio Academie als het om nascholing gaat. De volgende cursussen/workshops zijn door collega's bezocht: Gedrag is een vak, Werkgeheugen bij kinderen, Het versterken van executieve functies, Met Sprongen Vooruit groep 3-4, Van methode volgen naar methode gebruiken, Dyslexie, Leesmotivatie, De kleine kapitein, Digileerkracht. Daarnaast zijn inspiratiemiddagen vanuit het SWV Driegang in Hoornaar bijgewoond. De onderwijsassistente heeft een cursus Onderwijsassistentie gevolgd.

6.8. Plannen voor 2018

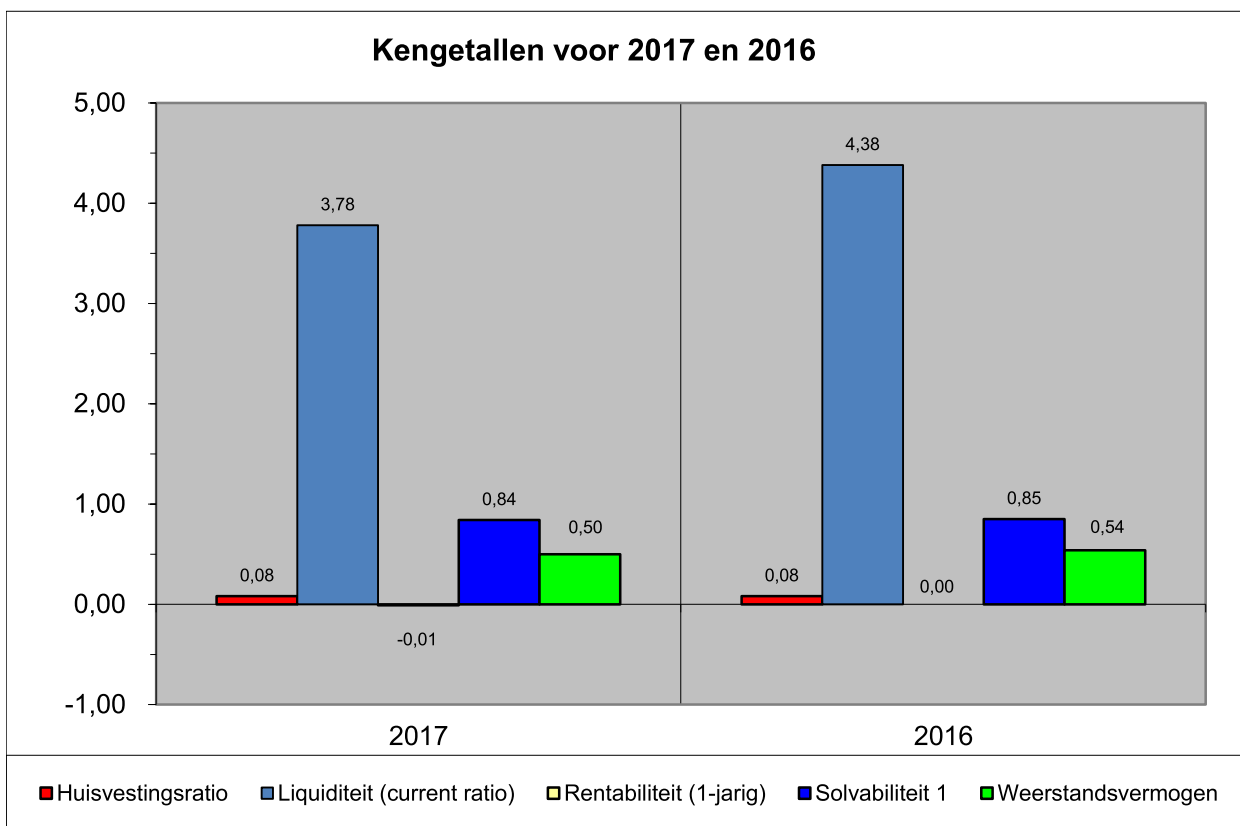
In 2018 hopen we met de volgende punten aan de slag te gaan:

- Vervolg Teamscholing van De Lerende School – Teamontwikkeling.
- Implementatie Techniekonderwijs (nieuwe aanpak).
- Oriëntatie op een methode voor Sociale Vaardigheden.
- Oriëntatie op een nieuwe methode voor bijbels onderwijs.
- Oriëntatie op een nieuwe methode voor aanvankelijk leesonderwijs groep 3
- Voortzetting gesprekken over Doorstroom van Kleuters.
- Invulling geven aan collegiaal leren.
- Studiedag Sonja de Lange "Jij doet er toe!"
- Teamscholing en individuele scholing met als richting Eigenaarschap.
- Nadenken over twee rapporten per schooljaar.

KENGETALLEN

Met betrekking tot de huisvestingsratio, liquiditeit, rentabiliteit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen vermelden wij onderstaande kengetallen:

Kengetal	2017	2016	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,08	0,08	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	3,50	4,38	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	-0,01	0,00	lager dan -0,10
Solvabiliteit	0,83	0,85	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen	0,50	0,54	kleiner dan 0,05

Hierna vindt u omschrijving van de kengetallen inclusief berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	456.190		444.357	
- Afschrijvingen gebouwen en terreinen	50.509		44.322	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen		506.699		488.679
- Totale lasten	6.749.999		6.376.012	
- Financiële lasten	-		-	
Som totale lasten en financiële lasten		6.749.999		6.376.012
Kengetal:		0,08		0,08

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2017 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de huisvestingsratio gelijk gebleven.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	2.637.816		2.611.710	
- Vorderingen	457.410		443.301	
Vlottende activa		3.095.226		3.055.011
Kortlopende schulden		885.215		697.405
Kengetal:		3,50		4,38

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 3,50 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

De vereniging heeft op 31 december 2017 de beschikking over € 2.637.816 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 457.410 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 885.215.

De liquiditeit is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de liquiditeitspositie gedaald.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Resultaat		-56.059		-21.856
- Totaal baten	6.693.646		6.350.166	
- Financiële baten	294		3.990	
Som totaal baten inclusief financiële baten		6.693.940		6.354.156
Kengetal 1-jarig:		-0,01		0,00

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan -0,10.

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De vereniging heeft met de totale baten, te weten € 6.693.940, een resultaat behaald van -€ 56.059. Dit houdt in dat er naast de inzet van elke euro die ontvangen en besteed wordt er € 0,01 wordt ingeteerd op de reserves.

De rentabiliteit is voor 2017 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie inclusief voorzieningen: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	3.354.071		3.410.130	
- Voorzieningen	825.889		679.327	
Som eigen vermogen en voorzieningen		4.179.960		4.089.457
Totaal vermogen		5.065.175		4.786.862
Kengetal:		0,83		0,85

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 83% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 17% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de solvabiliteitspositie gedaald.

Definitie exclusief voorzieningen: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		3.354.071		3.410.130
Totaal vermogen		5.065.175		4.786.862
Kengetal:		0,66		0,71

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie inclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		3.354.071		3.410.130
- Totaal baten	6.693.646		6.350.166	
- Financiële baten	294		3.990	
Som totaal baten inclusief financiële baten		6.693.940		6.354.156
Kengetal:		0,50		0,54

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is het weerstandsvermogen gedaald.

Definitie exclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen		3.354.071		3.410.130
- Materiële vaste activa		1.969.949		1.731.851
Verschil eigen vermogen en materiële vaste activa		1.384.122		1.678.279
- Totaal baten	6.693.646		6.350.166	
- Financiële baten	294		3.990	
Som totaal baten inclusief financiële baten		6.693.940		6.354.156
Kengetal:		0,21		0,26

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2017 in vergelijking met 31 december 2016. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
Materiële vaste activa	1.969.949	1.731.851	Eigen vermogen	3.354.071	3.410.130
Vorderingen	457.410	443.301	Voorzieningen	825.889	679.327
Liquide middelen	2.637.816	2.611.710	Kortlopende schulden	885.215	697.405
Totaal activa	5.065.175	4.786.862	Totaal passiva	5.065.175	4.786.862

Toelichting op de activa zijde van de balans:

Materiële vaste activa

In 2017 is voor een bedrag van € 471.000 geïnvesteerd in met name gebouwen, inventaris en apparatuur. De afschrijvingen bedragen in 2017 € 233.000. Omdat er meer is geïnvesteerd dan er wordt afgeschreven, is de waarde van de materiële vaste activa toegenomen.

Vorderingen

In 2017 is de presentatie van de financiële relatie met het ministerie aangepast. De vordering vanwege het betaallritme van de personele subsidie is gesaldeerd met de vooruitontvangen subsidie. In 2016 werden vorderingen en schulden afzonderlijk opgenomen onder de betreffende posten. Per 31 december 2017 is een bedrag van € 95.000 te vorderen van het samenwerkingsverband.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2017 toegenomen, ondanks het negatieve exploitatieresultaat. Het verloop van de liquide middelen en de posten die daar invloed op uitgeoefend hebben, zijn te vinden in het kasstroomoverzicht.

Toelichting op de passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

Het negatieve exploitatieresultaat 2017 is in mindering gebracht op de algemene reserve. Naast de algemene reserve bestaat het eigen vermogen uit bestemmingsrevers publiek en privaat en private bestemmingsfondsen.

Voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit personeel voorzieningen (duurzame inzetbaarheid en jubilea) en een voorziening voor groot onderhoud. In 2017 is € 231.000 gedoteerd aan de voorzieningen en € 93.000 onttrokken. De voorziening zijn derhalve toegenomen in het verslagjaar.

Kortlopende schulden

De grootste post onder d kortlopende schulden betreft de schulden in relatie tot de salarisbetaling: belastingen en premies sociale verzekeringen, pensioenpremies, vakantiegeld en vakantiedagen. De totale schuld in het kader van deze posten is € 591.000 (2016 € 452.000). De gewijzigde verwerking van de vooruitontvangen subsidie heeft invloed op de hoogte en samenstelling van de kortlopende schulden.

Analyse resultaat

De begroting van 2017 liet een negatief resultaat zien van € 91.031. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat in boekjaar 2017 van € 56.059: een verschil van € 34.972 met de begroting. Het negatief resultaat over het boekjaar 2016 bedroeg € 21.856. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

Analyse realisatie 2017 versus realisatie 2016 en realisatie 2017 versus begroting 2017

Onderstaand is een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2017 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2016.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil	Realisatie 2016	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	6.494.377	6.173.535	320.842	6.169.888	324.489
Overige overheidsbijdragen	64.598	39.625	24.973	39.964	24.634
Overige baten	134.671	106.009	28.662	140.314	-5.643
Totaal baten	6.693.646	6.319.169	374.477	6.350.166	343.480
Lasten					
Personele lasten	5.285.349	5.165.158	120.191	5.036.826	248.523
Afschrijvingen	232.598	241.682	-9.084	229.771	2.827
Huisvestingslasten	456.190	441.250	14.940	444.357	11.833
Overige lasten	775.862	572.590	203.272	665.058	110.804
Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-	-	-
Totaal lasten	6.749.999	6.420.680	329.319	6.376.012	373.987
Saldo baten en lasten	-56.353	-101.511	45.158	-25.846	-30.507
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	294	10.480	-10.186	3.990	-3.696
Totaal financiële baten en lasten	294	10.480	-10.186	3.990	-3.696
Totaal resultaat	-56.059	-91.031	34.972	-21.856	-34.203

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2016 gedaald met € 34.203. De belangrijkste oorzaken van deze daling zijn:

Rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen zijn toegenomen door bijstelling van de tarieven. Over het schooljaar 2016-2017 heeft in oktober 2017 met terugwerkende kracht een nabetaling plaatsgevonden van € 100.000. Ook van de subsidie prestatiebox zijn de tarieven in 2017 aangepast.

De bijdrage vanuit het samenwerkingsverband is in 2017 € 122.000 hoger dan in 2016. Naast de verhoging van de bijdrage zijn in 2017 ook meer arrangementen toegekend.

Overige overheidsbijdragen

Geen bijzonderheden.

Overige baten

De overige baten bestaan uit huuropbrengsten, ouderbijdragen en overige baten. De verhuuropbrengsten zijn in 2017 € 24.000 lager dan in 2016.

Personele lasten

In 2017 zijn de kosten vanwege vervanging zwangerschapsverlof hoger dan in 2016. De ontvangen uitkeringen zijn ook hoger (+ € 54.000) en compenseren daarmee de hogere lasten. De uitkeringen van het vervangingsfonds zijn in 2017 daarentegen juist € 95.000 lager dan in 2016. De stijging van e pensioenpremie met 2% is verwerkt in de verhoging van de tarieven van de rijksbijdrage.

Afschrijvingen

Geen bijzonderheden.

Huisvestingslasten

In 2017 is de dotatie aan de onderhoudsvoorziening verhoogd van € 176.00 in 2016 naar € 201.000 in 2017. De lasten van klein onderhoud zijn in 2017 € 23.000 lager dan vorig jaar. De schoonmaakkosten zijn € 7.000 gestegen in 2017.

Overige lasten

De overige lasten zijn in 2017 € 111.000 hoger dan in 2016. De kosten van leer- en hulpmiddelen zijn in 2017 € 35.000 gestegen. Daarnaast waren er in 2017 incidenteel € 27.000 kosten voor werving vanwege de nieuwe organisatie.

Financiële baten

Vanwege de daling van het rentepercentage zijn de financiële baten in 2017 nagenoeg nihil.

Totaal resultaat

Het gerealiseerde resultaat 2017 wijkt af van het begrote resultaat over 2017. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

De bijstelling van tarieven voor de rijksbijdrage OCenW was niet voorzien in de begroting, evenmin als de in 2017 ontvangen groeibekostiging.

De bijdrage vanwege arrangementen zijn lastig te begroten omdat scholen niet altijd in beeld hebben voor welke leerlingen ze arrangementen zullen krijgen.

In de begroting is rekening gehouden met vervanging vanwege ziekte of vanwege zwangerschap. In 2017 is € 37.000 betaald aan het vervangingsfonds vanwege bovengemiddeld ziekteverzuim in 2016.

De begroting 2017 is door alle fusiepartners afzonderlijk opgesteld. De verdeling van posten naar kostensoorten week onderling af.

Investerings- en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan. Het beleid is als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeiten plaatsvindt, een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen wordt aangebracht.

Treasuryverslag

De vereniging heeft een treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders de instelling haar financierings- en beleggingsbeleid dient in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De vereniging heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar.

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de vereniging. Hiermee willen we een beeld geven over de continuïteit van de vereniging.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

A1. Kengetallen

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Aantal leerlingen per 1 oktober	1.195	1.197	1.155	1.100	1.065
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	4,95	4,00	4,60	4,40	4,40
Personeel primair proces	74,61	64,77	60,38	57,41	57,13
Ondersteunend personeel	8,09	19,90	13,38	11,19	11,19
Totale personele bezetting	87,65	88,67	78,36	73,00	72,72

Toelichting op de kengetallen

Het leerlingenaantal is de belangrijkste grondslag voor de bekostiging. Ontwikkelingen hierin hebben een directe invloed op het resultaat, zij het met een jaar vertraging als gevolg van de t-1 systematiek. De komende jaren wordt een daling ingezet.

De directieformatie zal in 2018 stijgen ten opzichte van 2017 en daarna stabiliseren op een iets lager niveau. De inzet op leerkrachten neemt af in de toekomst vanwege de daling van het leerlingenaantal. De grootste ingrepen vinden plaats in de formatie van het ondersteunende personeel.

A2. Meerjarenbegroting

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2016	Realisatie 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020
Materiële vaste activa	1.731.851	1.969.949	1.878.394	1.688.994	1.499.594
Totaal vaste activa	1.731.851	1.969.949	1.878.394	1.688.994	1.499.594
Vorderingen	443.301	457.410	443.301	443.301	443.301
Liquide middelen	2.611.710	2.637.816	2.591.368	3.029.665	3.221.468
Totaal vlottende activa	3.055.011	3.095.226	3.034.669	3.472.966	3.664.769
Totaal activa	4.786.862	5.065.175	4.913.063	5.161.960	5.164.363

Passiva	Realisatie 31-12-2016	Realisatie 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020
Algemene reserve	1.891.920	1.835.861	1.882.021	2.130.918	2.133.321
Bestemmingsreserves	1.469.815	1.469.815	1.469.815	1.469.815	1.469.815
Overige reserves / fondsen	48.395	48.395	48.395	48.395	48.395
Eigen vermogen	3.410.130	3.354.071	3.400.231	3.649.128	3.651.531
Voorzieningen	679.327	825.889	815.427	815.427	815.427
Kortlopende schulden	697.405	885.215	697.405	697.405	697.405
Totaal passiva	4.786.862	5.065.175	4.913.063	5.161.960	5.164.363

Toelichting op de balans

Bij de materiele vaste activa is rekening gehouden met een bescheiden investeringsniveau van € 180.000 in 2018 en € 60.000 per jaar in 2019 en 2020. Aangezien de afschrijvingslasten per jaar € 249.400 bedragen, loopt de waarde van de materiele vaste activa terug.

De vorderingen en kortlopende schulden worden gehandhaafd op het niveau van 31 december 2016. Bij de voorzieningen was dit in eerste instantie ook het uitgangspunt. Vanwege de hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening in 2017, is het saldo aangepast.

De behaalde resultaten zijn toegevoegd aan de algemene reserve.

Het saldo van de liquide middelen wordt beïnvloed door de hierboven genoemde uitgangspunten.

Toename van het saldo wordt veroorzaakt door het positieve exploitatieresultaat en het beperkte investeringsniveau ten opzichte van de afschrijvingslasten.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Baten					
Aantal leerlingen	1.195	1.197	1.155	1.100	1.065
Rijksbijdragen OCenW	6.169.888	6.494.377	6.400.379	6.345.234	6.135.879
Overige overheidsbijdragen	39.964	64.598	33.517	33.325	32.825
Overige baten	140.314	134.671	78.350	78.350	78.350
Totaal baten	6.350.166	6.693.646	6.512.246	6.456.909	6.247.054
Lasten					
Personeelslasten	5.036.826	5.285.349	5.223.041	4.989.701	5.027.010
Afschrijvingen	229.771	232.598	249.400	249.400	249.400
Huisvestingslasten	444.357	456.190	368.600	368.600	368.600
Overige lasten	665.058	775.862	633.633	600.311	599.641
Totaal lasten	6.376.012	6.749.999	6.474.674	6.208.012	6.244.651
Saldo baten en lasten	-25.846	-56.353	37.572	248.897	2.403
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	3.990	294	-	-	-
Totaal financiële baten en lasten	3.990	294	-	-	-
Totaal resultaat	-21.856	-56.059	37.572	248.897	2.403

Toelichting op de staat van baten en lasten

De rijksbijdrage OCenW is berekend op basis van het geprognosticeerde leerlingenaantal tegen het tarief van najaar 2017. Vanwege de daling van het leerlingenaantal, vermindert de rijksbijdrage OCenW.

De school ontvangt financiering voor het vormgeven van haar zorgbeleid. Hiertoe ontvangt zij vaste inkomsten vanuit het samenwerkingsverband en extra middelen vanwege arrangementen.

Er wordt in de begroting uitgegaan van een jaarlijkse subsidie van de gemeente voor VVE van € 11.000.

Daarnaast verstrekt de gemeente nog subsidie voor gymzalen.

De overige baten bestaan onder meer uit ouderbijdragen (€ 42.500), overblijfgelden (€ 11.100), opbrengst huur en medegebruik (€ 8.650) en donaties en giften (€ 5.600). Deze baten worden constant geacht.

Aan de hand van de begrote personeelsbezetting zijn de loonkosten berekend. Hierbij is rekening gehouden met de jaarlijkse periodieke verhoging voor het personeel dat zich nog niet in de maximale trede van de betreffende schaal bevindt. Voor het bepalen van de opslag werkgeverslasten (inclusief vakantie- en eindejaarsuitkering) is gebruik gemaakt van de gerealiseerde percentages over het derde kwartaal van boekjaar 2017. Hierbij is rekening gehouden met actuele informatie. Incidentele factoren zijn eruit gefilterd. De overige personele lasten en materiele kosten zijn geactualiseerd en beoordeeld op noodzakelijkheid.

De budgetten zijn realistisch ingeschat en sluiten aan op de beschikbare informatie.

Voor scholing is jaarlijks een budget van € 95.000 uitgetrokken.

Jaarlijks zal € 40.000 worden gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening. Dit lijkt ruim voldoende om de onderhoudskosten voor de horizon van het onderhoudsplan (2015-2034) te kunnen dragen.

B. Overige rapportages

B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het belangrijkste element van het interne risicobeheersings- en controlesysteem is de planning & controlcyclus. Deze bestaat uit de meerjarenbegroting en het meerjaren formatieplan gebaseerd op de strategische plannen. Op basis van deze documenten kan worden vastgesteld of het beleid van de komende jaren leidt tot een gezonde financiële situatie. Vervolgens worden budgetten uitgegeven aan de directie. Bewaking van deze budgetten geschiedt middels de periodieke tussentijdse rapportage. Middels deze rapportage kan roden bewaakt of de budgetten worden gevolgd en of er eventuele onvoorziene mee- of tegenvallers zijn. Op basis van deze signalen kan er worden bijgestuurd door het management. Aan het eind van het jaar wordt een jaarverslag opgesteld bestaande uit het inhoudelijk bestuursverslag en de financiële jaarrekening.

B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Het belangrijkste risico betreft de krimp in leerlingenaantal. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van een lichte daling van het leerlingenaantal. Mocht de daling groter zijn dan voorzien, zullen er maatregelen genomen moeten worden om kosten te besparen. Een deel van de kosten is echter constant en kan niet zonder meer worden aangepast. De scholen die deel uitmaken van onze vereniging proberen een zo aantrekkelijk mogelijke school te zijn met een duidelijke Christelijk identiteit.

Een ander belangrijk risico is het handhaven van de formatie in kwantiteit maar zeker ook in kwaliteit. Het lerarentekort zorgt ervoor dat het opvullen van formatieruimte met de juiste medewerker een uitdaging is die onze vereniging zeker aangaat. Door het onderhouden van warme contacten met opleidingsinstituten en het openstellen van stageplaatsen, proberen we een band op te bouwen met aspirant collega's.

Door het grote aantal parttimers bestaat het risico op versnippering van banen. De organisatie van het onderwijsproces kan hierdoor bemoeilijkt worden. Bij een medewerker met een kleine aanstelling zal het privé c.q. gezinsleven een grotere rol spelen.

B3. Rapportage toezichthoudend orgaan

Het verslag van het toezichthoudend orgaan is terug te vinden op pagina 52.

Ondertekening namens het bestuur

Datum:

Plaats:

Naam:

Functie:

Ondertekening:

VERSLAG TOEZICHTHOUDEND ORGAAN

De Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is ontstaan op 21 februari 2017. In 2017 is de Raad van toezicht gevormd bestaande uit vijf personen. Binnen deze vijf personen zijn de portefeuilles verdeeld. Er is een auditcommissie en een renumeratiecommissie gevormd. De Raad van toezicht heeft in 2017 een aantal basisdocumenten vastgesteld zoals het rooster van aftreden en het bestuurs- en toezichtreglement. De Raad van toezicht is in 2017 zes keer bij elkaar geweest op de volgende data: 21 maart, 24 april, 14 juni, 6 september, 2 november en 29 november.

In 2017 heeft de Raad van Toezicht haar toezichthoudende taak uitgevoerd door:

- het jaarverslag 2016 goed te keuren;
- een bestuurder te benoemen;
- een accountant te benoemen;
- het managementstatuut goed te keuren.

Door de Raad van toezicht is de complexiteitspuntenberekening van de WNT-norm beoordeeld en goedgekeurd.

De Raad van toezicht heeft op diverse manieren in afstemming met de bestuurder, de ledenvergadering en de GMR haar taken in 2017 uitgevoerd. Hierbij is speciaal aandacht geweest voor:

- het toezicht op de naleving door de bestuurder van de wettelijke verplichtingen, de Code voor goed bestuur en de afwijkingen van die code;
- het toezicht op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van rijkswege ontvangen bekostiging;
- het toezicht op de kwaliteit van het door de organisatie geboden onderwijs;
- het beoordelen van het gevoerde treasurybeleid.

De Raad van toezicht heeft eveneens de kwaliteit van het eigen functioneren geëvalueerd en besproken met het schoolbestuur.

In januari 2018 heeft de Raad van toezicht de meerjarenbegroting 2018-2022 vastgesteld evenals het strategisch beleid en het treasurystatuut.

De Raad van toezicht heeft voor 2018 geen stellige voornemens met grote financiële impact anders dan de voornemens zoals zijn opgenomen bij de diverse onderdelen. Er zijn eveneens in 2018 nog geen bestuursbesluiten genomen die een belangrijke wijziging van het beleid betekenen of die een grote financiële

Ondertekening namens de toezichthouder

Datum:

Plaats:

Naam:

Functie:

Ondertekening:

JAAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Voor de vergelijkende cijfers 2016 zijn de definitieve cijfers van de gefuseerde besturen samengevoegd.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Gebouwen (permanent)	480	2,50	500
Gebouwen (noodlokalen/berging)	180	6,67	500
Terreinen	0	0,00	-
Installaties	120	10,00	500
Schoolmeubilair en inventaris	240	5,00	500
Huishoudelijke apparatuur en machines	96	12,50	500
Onderwijskundige apparatuur en machines	60	20,00	500
ICT - netwerk, digiborden	120	10,00	500
ICT - computers, printes, servers	60	20,00	500
Leermiddelen	96	12,50	500

Gebouwen

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en bestemmingsfonds. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve personeel	personele kosten	ter dekking voor personele lasten die de reguliere exploitatie overschrijden	751.239
- Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	personele kosten	ter dekking voor personele lasten die de reguliere exploitatie overschrijden	22.037
- Reserve FBS	onderhoudskosten	ter dekking voor onderhoudskosten en kosten noodbouw bij overschrijding van de exploitatie.	3.645
- Algemene reserve privaat	private doelen	toekenning door vereniging	692.894

De bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door derden is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Fondsen (privaat)	private doelen	toekenning door derden	48.395

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Vereniging de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Vereniging heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen. De instelling is volgens de cao PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2017 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2017 104,40%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

En vergelijkende cijfers 2016. - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.969.949		1.731.851	
	<i>Totaal vaste activa</i>	1.969.949		1.731.851	
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	457.410		443.301	
1.2.4	Liquide middelen	2.637.816		2.611.710	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	3.095.226		3.055.011	
	TOTAAL ACTIVA	5.065.175		4.786.862	
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	3.354.071		3.410.130	
2.2	Voorzeningen	825.889		679.327	
2.4	Kortlopende schulden	885.215		697.405	
	TOTAAL PASSIVA	5.065.175		4.786.862	

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017
En vergelijkende cijfers 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	6.494.377		6.173.535		6.169.888	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	64.598		39.625		39.964	
3.5 Overige baten	134.671		106.009		140.314	
<i>Totaal baten</i>		6.693.646		6.319.169		6.350.166
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	5.285.349		5.165.158		5.036.826	
4.2 Afschrijvingen	232.598		241.682		229.771	
4.3 Huisvestingslasten	456.190		441.250		444.357	
4.4 Overige lasten	775.862		572.590		665.058	
<i>Totaal lasten</i>		6.749.999		6.420.680		6.376.012
<i>Saldo baten en lasten *</i>		-56.353		-101.511		-25.846
6 Financiële baten en lasten						
6.1 Financiële baten	294		10.480		3.990	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		294		10.480		3.990
Totaal resultaat *		<u>-56.059</u>		<u>-91.031</u>		<u>-21.856</u>

*(- is negatief)

Bestemming van het resultaat

Een bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

KASSTROOMOVERZICHT 2017
En vergelijkende cijfers 2016

		2017		2016	
Ref.	€	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten			-56.353		-25.846
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
- Afschrijvingen	4.2	232.598		229.771	
- Mutaties voorzieningen	2.2	146.562		116.251	
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat			379.160		346.022
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
- Vorderingen	1.2.2	-14.109		66.811	
- Kortlopende schulden	2.4	187.810		-2.520	
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal			173.701		64.291
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			496.508		384.467
Ontvangen interest	6.1.1		294		3.990
Betaalde interest	6.2.1		-		-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			496.802		388.457
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-470.696		-498.343	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.1.2	-		2.848	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-470.696		-495.495
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Mutatie liquide middelen	1.2.4		26.106		-107.038
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
			2017		2016
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1			2.611.710		2.718.750
Mutatie boekjaar liquide middelen			26.106		-107.038
Stand liquide middelen per 31-12			2.637.816		2.611.710

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.1.2 Materiële vaste activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 01-01-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	891.377	1.549.065	770.914	3.211.356
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	362.408	696.158	420.938	1.479.505
Materiële vaste activa per 01-01-2017	528.969	852.906	349.976	1.731.851
Verloop gedurende 2017				
Investerings	392.674	73.977	4.044	470.696
Afschrijvingen	50.509	130.891	51.199	232.598
Mutatie gedurende 2017	342.165	56.914-	47.154-	238.098
Stand per 31-12-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.284.052	1.623.042	774.958	3.682.052
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	412.917	827.049	472.137	1.712.103
Materiële vaste activa per 31-12-2017	871.134	795.993	302.822	1.969.949

Gebouwen

De waarde van de gebouwen is toegenomen door met name de renovatie van de Eben Haëzer.

Inventaris en apparatuur

De waarde is van de inventaris en apparatuur is afgenomen omdat de afschrijvingen in 2017 hoger zijn dan de nieuwe investeringen.

Overige materiële vaste activa

De waarde is van de overige materiële vaste activa is afgenomen omdat de afschrijvingen in 2017 hoger zijn dan de nieuwe investeringen.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen	<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
	€	€	€	€
1.2.2.1 Debiteuren	-		1.890	
1.2.2.2 OCW	303.640		385.045	
1.2.2.3 Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	17.738		-	
1.2.2.10 Overige vorderingen	8.311		15.497	
<i>Subtotaal vorderingen</i>		<u>329.689</u>		<u>402.432</u>
1.2.2.12 Vooruitbetaalde kosten	3.333		27.819	
1.2.2.14 Te ontvangen interest	44		635	
1.2.2.15 Overige overlopende activa	124.343		12.415	
<i>Overlopende activa</i>		<u>127.720</u>		<u>40.869</u>
Totaal Vorderingen		<u>457.409</u>		<u>443.301</u>

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

Debiteuren

Per 31 december 2017 is er geen sprake meer van een openstaand saldo debiteuren.

OCW

De vordering op OCW is lager ten opzichte van 2016 omdat er in 2016 nog een schuld in de jaarrekening aanwezig was.

Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen

In 2017 is er nog een vordering op de gemeente inzake terug te vorderen onroerend zaakbelasting 2017.

Overige overlopende activa

In 2017 is er een vordering op het Samenwerkingsverband van circa € 95.000.

1.2.4 Liquide middelen	<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
	€	€	€	€
1.2.4.1 Kasmiddelen	116		70	
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	2.637.700		2.611.640	
Totaal liquide middelen		<u>2.637.816</u>		<u>2.611.710</u>

Tegoeden op bankrekeningen

De liquide middelen zijn iets toegenomen, in het kasstroom wordt uiteengezet hoe dit tot stand is gekomen.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.1 Eigen vermogen				
2.1.1.1 Algemene reserve	1.891.920	-56.059	-	1.835.861
2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)	776.921	-	-	776.921
2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	692.894	-	-	692.894
2.1.1.5 Bestemmingsfondsen (privaat)	48.395	-	-	48.395
Totaal Eigen vermogen	3.410.130	-56.059	-	3.354.071

Algemene reserve

De algemene reserve is afgenomen door de verwerking van het negatief resultaat over 2017.

Bestemmingsreserves (privaat)

Deze reserve is opgebouwd uit eigen middelen, dat wil zeggen zonder subsidies van de overheid.

Bestemmingsfondsen (privaat)

Het gaat hier om schoolfondsen die zijn ontstaan uit eigen middelen, zonder subsidies van de overheid.

2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)

	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.1.2.1 Reserve personeel	751.239	-	-	751.239
2.1.1.2.4 Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	22.037	-	-	22.037
2.1.1.2.5 Reserve FBS	3.645	-	-	3.645
Totaal bestemmingsreserves publiek	776.921	-	-	776.921

Reserve personeel

De personele reserve kan in overleg met het bestuur worden ingezet ten gunste van personele uitgaven.

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Ontrekking 2017	Vrijval 2017	Mutatie	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Personele voorzieningen	64.499	39.048	5.370	-	-	98.177	16.828	19.715	50.590
2.2.3 Voorzieningen voor groot onderhoud	614.828	201.000	88.116	-	-	727.712	-	-	727.712
Totaal Voorzieningen	679.327	240.048	93.486	-	-	825.889	16.828	19.715	778.302

Voorzieningen voor groot onderhoud

De voorziening onderhoud is toegenomen omdat de dotatie aan de voorziening hoger is dan de onttrekking aan de voorziening.

2.2.1 Personele voorzieningen

	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Ontrekking 2017	Vrijval 2017	Mutatie	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.2 Voorziening duurzame inzetbaarheid	2.455	8.589	-	-	-	11.044	-	-	-
2.2.1.4 Voorziening jubilea	62.044	30.459	5.370	-	-	87.133	16.828	19.715	50.590
Totaal personele voorzieningen	64.499	39.048	5.370	-	-	98.177	16.828	19.715	50.590

* bij netto contante waarde

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid is toegenomen vanwege nieuwe spaarders in 2017.

Voorziening jubilea

De voorziening is in 2017 toegenomen ten opzichte van 2016.

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
--	------------	------------

	€	€	€	€
2.4.8	Crediteuren	158.736		62.308
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	307.557		234.517
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	117.957		51.008
2.4.12	Overige kortlopende schulden	92.504		1.184
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		<i>676.754</i>	<i>349.017</i>
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	2.500		102.278
2.4.15	Vooruit ontvangen investeringssubsidies	4.674		4.674
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	-		12.537
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	166.538		166.079
2.4.19	Overige overlopende passiva	34.749		62.821
	<i>Overlopende passiva</i>		<i>208.461</i>	<i>348.388</i>
	Totaal Kortlopende schulden		<u>885.215</u>	<u>697.405</u>

Crediteuren

Er zijn in 2017 meer facturen verwerkt in het boekjaar 2017 en pas betaald in 2018, dan dat

Belastingen en premies sociale verzekeringen

In 2017 zijn deze schulden hoger ten opzichte van 2016 omdat ook de afdrachten van november 2017 nog moeten plaatsvinden.

Schulden terzake van pensioenen

In 2017 zijn deze schulden hoger ten opzichte van 2016 omdat ook de afdrachten van november 2017 nog moeten plaatsvinden.

Vooruit ontvangen subsidies OCW

In 2016 is de schuld aan OCW niet gesaldeerd opgenomen in de jaarrekening maar apart gepresenteerd.

Vooruit ontvangen bedragen

Er is in 2017 geen sprake van vooruitontvangen bedragen anders dan subsidies OCW.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	5.708.692		5.505.303		5.561.500	
	Totaal Rijksbijdrage		5.708.692		5.505.303		5.561.500
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	189.517		177.758		134.395	
	Totaal Rijksbijdragen		189.517		177.758		134.395
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		596.168		490.474		473.993
	Totaal Rijksbijdragen		6.494.377		6.173.535		6.169.888

3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	64.598		39.625		39.964	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		64.598		39.625		39.964
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		64.598		39.625		39.964

3.5	Overige baten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	1.747		15.469		25.753	
3.5.4	Sponsoring	-		-		1.118	
3.5.5	Ouderbijdragen	85.329		64.450		79.533	
3.5.10	Overige	47.595		26.090		33.910	
	Totaal overige baten		134.671		106.009		140.314

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	3.892.573		4.934.408		3.830.560	
4.1.1.2	Sociale lasten	827.381		-		799.817	
4.1.1.5	Pensioenpremies	511.576		-		465.974	
	Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		5.231.530		4.934.408		5.096.351

4.1.2	Overige personele lasten				
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	39.048	4.600	7.390	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	9.247	4.000	5.918	
4.1.2.3	Overig	270.748	222.150	233.637	
	Totaal overige personele lasten	<u>319.043</u>	<u>230.750</u>	<u>246.945</u>	
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel				
4.1.3.2	Uitkeringen van het Vervangingsfonds	151.298	-	246.431	
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	113.925	-	60.039	
	Af: Ontvangen uitkeringen personeel				
		265.223	-	306.470	
	Totaal personele lasten	<u>5.285.350</u>	<u>5.165.158</u>	<u>5.036.826</u>	

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 91 in 2017 (2016: 87). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Bestuur / Management	4	5
Personeel primair proces	64	65
Ondersteunend personeel	23	17
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>91</u>	<u>87</u>

4.2	Afschrijvingen	<u>2017</u>		<u>Begroot 2017</u>		<u>2016</u>	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	232.598		241.682		229.771	
	Totaal afschrijvingen	<u>232.598</u>		<u>241.682</u>		<u>229.771</u>	

4.3	Huisvestingslasten	<u>2017</u>		<u>Begroot 2017</u>		<u>2016</u>	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur	1.435		-		5.950	
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)	39.368		26.750		62.051	
4.3.4	Energie en water	70.255		58.500		69.411	
4.3.5	Schoonmaakkosten	107.415		53.950		100.378	
4.3.6	Belastingen en heffingen	11.293		10.450		15.497	
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	201.000		161.000		175.900	
4.3.8	Overige	25.424		130.600		15.170	
	Totaal huisvestingslasten	<u>456.190</u>		<u>441.250</u>		<u>444.357</u>	

4.4	Overige lasten	<u>2017</u>		<u>Begroot 2017</u>		<u>2016</u>	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten	166.501		114.690		179.596	
4.4.2	Inventaris en apparatuur	5.944		-		7.044	
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	277.180		233.250		242.026	
4.4.5	Overige	326.237		224.650		236.393	
	Totaal overige lasten	<u>775.862</u>		<u>572.590</u>		<u>665.059</u>	

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1 Controle van de jaarrekening	19.328		13.310		22.648	
4.4.1.1.2 Andere controlewerkzaamheden	-		-		-	
4.4.1.1.3 Fiscale advisering	-		-		-	
4.4.1.1.4 Andere niet-controlediensten	-		-		-	
		<u>19.328</u>		<u>13.310</u>		<u>22.648</u>

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidig en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vereniging zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountantshonoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	294		10.480		3.990	
Totaal financiële baten		<u>294</u>		<u>10.480</u>		<u>3.990</u>

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		Resultaat 2017		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			-56.059
	Totaal resultaat			<u><u>-56.059</u></u>

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2017	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelname percentage
SWV Driegang	Vereniging	Gorinchem	4	0%

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-B Uitgebreid gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m		Lasten t/m	Stand 1-1-2017	Ontvangen in		Lasten in	Vrijval niet bested in 2017	Stand ultimo 2017	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum		2016	2016			2017	2017				
			€	€	€	€	€	€	€	€	€		
Subsidie voor studieverlof	775583-1	01-09-2016	4.418	4.418	1.841	2.577	-	2.577	-	-	-	-	Ja
Subsidie voor studieverlof	775422-1	01-09-2016	11.783	11.783	4.910	6.873	-	6.873	-	-	-	-	Ja
Subsidie voor studieverlof	852284-1	23-08-2017	4.535	-	-	-	4.535	4.535	-	-	-	-	Ja
Totaal			20.736	16.201	6.751	9.450	4.535	13.985	-	-	-	-	

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is een samenwerkingsverband. Voor onderwijs gerelateerde instellingen geldt geen indeling in een bezoldigingsklasse en geldt altijd het WNT

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2017
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	2
Totaal aantal complexiteitspunten	7
Bezoldigingsklasse	C
Bezoldigingsmaximum	€ 129.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2017.

De Raad van Toezicht heeft op 16 januari 2018 het aantal complexiteitspunten vastgesteld.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionaris

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen

Bestuurder	
Dienstbetrekking	Ja
Aanhef	De heer
Voorletters	C.
Tussenvoegsel	
Achternaam	Egas

Functievervulling in 2017	
Functie(s)	Bestuurder
Aanvang functie in verslagjaar	01-08
Afloop functie in verslagjaar	31-12
Taakomvang (fte)	0,500
Gewezen topfunctionaris	Nee

Bezoldiging 2017	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	18.760
Beloningen betaalbaar op termijn	2.850
Subtotaal bezoldiging	21.610
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-
Totale bezoldiging	21.610
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	26.875
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	

Gegevens 2016	
Aanvang functie vorig verslagjaar	
Afloop functie vorig verslagjaar	
taak omvang vorig verslagjaar (fte)	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding in vorig verslagjaar	
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	-

De heer C. Egas is naast zijn aanstelling als bestuurder ook voor 0,5 FTE directeur.

Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichthouder					
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	De heer	De heer	Mevrouw
Voorletters	L.M.W.	A. H.	G.J.	H.	J.E.
Tussenvoegsel	van der		van de		
Achternaam	Vliet	Koorevaar	Streek	Boer	Koorevaar

Functievervulling in 2017

Functiecategorie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging 2017

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	-	-	-	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	0	0	0	0	0
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	19.350	12.900	12.900	12.900	12.900
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					

Gegevens 2016

Aanvang functie vorig verslagjaar					
Afloop functie vorig verslagjaar					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar					
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar					
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	-	-	-	-	-

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m	Loop- tijd	Bedrag per maand	Bedrag	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 - 5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
					verslag- jaar				
			Mndn	€	€	€	€	€	€
1	ISO-groep kopieercontract (Eben Haëzer)	01-03-15/28-02-21	72	362	6.231	4.341	9.407	-	13.748
2	ISO-groep kopieercontract (De Wegwijzer)	01-10-16/30-09-22	72	599	10.557	7.188	26.955	-	34.143
3	ISO-groep kopieercontract (De Schakel)	01-01-17/31-12-22	72	789	11.753	9.468	37.872	-	47.340
4	ISO-groep kopieercontract (Bleskensgraaf)	01-03-17/28-02-23	72	1.449	32.927	17.388	69.552	2.898	89.838
5	ISO-groep kopieercontract (De Fakkel)	01-03-13/28-02-19	72	424	7.213	5.082	847	-	5.929

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Bleskensgraaf, 6 juni 2018

Vereniging voor Scholen met de Bijbel Ablasserwaard

C. Egas
Bestuurder

L.M.W. van der Vliet
Voorzitter RvT

A.H. Koorevaar
Lid RvT

H. Boer
Lid RvT

G.J. van de Streek
Lid RvT

J.E. Koorevaar
Lid RvT

Vereniging voor Scholen met de Bijbel Ablasserwaard
Korenbloemplaats 4
Bleskensgraaf

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bestemming van het resultaat

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard

Adres: Korenbloemplaats 4, 2971 BH Bleskensgraaf

Telefoon: 0184-642202

Bestuursnummer: 32631

Contactpersoon: C. Egas

Telefoon: 0184-691595

E-mailadres: c.egas@smdbbleskensgraaf.nl

BRIN-nummers:

07KI	BS Eben Haëzer
03ST	De Wegwijzer
04QG	SMDB Bleskensgraaf
04TC	De Zaaier
06LJ	De Schakel
07CT	De Fakkel

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

BIJLAGEN

OCW-BIJLAGE

1.2.2.2 Ministerie van OCW

Overlopende post lumpsum	Bekostigings jaar	Beschikking (nummer en datum)	Bedrag beschikking	Toegerekend t/m jaar 2017	Ontvangen t/m jaar 2017	Te vorderen 31-12-2017
			€	€	€	€
Personeel	2017-2018	672882 20-10-17	4.035.286	1.681.369	1.394.191	287.178
Afrekeningen 16-17	2016-2017	n.v.t.	-	-	90.746	-90.746
Prestatiebox	2017-2018	672882 20-10-17	204.082	85.034	68.572	16.463
Totaal OCW			4.239.368	1.766.403	1.553.508	212.895

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl 07KI/BS Eben Haëzer

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW	657.244		633.107	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	8.107		4.099	
3.5 Overige baten	14.281		16.872	
<i>Totaal baten</i>		679.632		654.078
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten	475.221		459.961	
4.2 Afschrijvingen	27.976		24.267	
4.3 Huisvestingslasten	66.501		67.340	
4.4 Overige lasten	73.368		78.037	
<i>Totaal lasten</i>		643.066		629.605
<i>Saldo baten en lasten *</i>		36.566		24.473
6 Financiële baten en lasten				
6.1 Financiële baten	-		473	
6.2 Financiële lasten	192		-	
<i>Saldo financiële baten en lasten *</i>		-192		473
Totaal resultaat *		36.374		24.946

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl 03ST/De Wegwijzer

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.393.624		1.336.220	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	9.571		9.435	
3.5 Overige baten	51.017		32.069	
<i>Totaal baten</i>		1.454.212		1.377.724
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten	1.132.776		1.108.467	
4.2 Afschrijvingen	56.538		51.884	
4.3 Huisvestingslasten	105.613		90.865	
4.4 Overige lasten	115.821		137.722	
<i>Totaal lasten</i>		1.410.748		1.388.938
<i>Saldo baten en lasten *</i>		43.464		-11.214
6 Financiële baten en lasten				
6.1 Financiële baten	-		1.426	
6.2 Financiële lasten	-192		-	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		192		1.426
Totaal resultaat *		43.656		-9.788

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl 04QG/SMDB Bleskensgraaf

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW	2.018.233		1.810.790	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	27.781		11.299	
3.5 Overige baten	19.301		37.050	
<i>Totaal baten</i>		2.065.315		1.859.139
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten	1.600.512		1.506.273	
4.2 Afschrijvingen	72.286		61.941	
4.3 Huisvestingslasten	118.239		113.957	
4.4 Overige lasten	223.138		193.806	
<i>Totaal lasten</i>		2.014.175		1.875.977
<i>Saldo baten en lasten *</i>		51.140		-16.838
6 Financiële baten en lasten				
6.1 Financiële baten	79		1.191	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		79		1.191
Totaal resultaat *		51.219		-15.647

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl 04TC/De Zaaier

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW	433.270		432.470	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	1.833		2.104	
3.5 Overige baten	4.814		8.948	
<i>Totaal baten</i>		439.917		443.522
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten	377.971		370.819	
4.2 Afschrijvingen	14.410		17.284	
4.3 Huisvestingslasten	31.054		46.419	
4.4 Overige lasten	58.067		62.735	
<i>Totaal lasten</i>		481.502		497.257
<i>Saldo baten en lasten *</i>		-41.585		-53.735
6 Financiële baten en lasten				
6.1 Financiële baten	25		399	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		25		399
Totaal resultaat *		-41.560		-53.336

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl 06LJ/De Schakel

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.473.798		1.455.269	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	14.659		10.114	
3.5 Overige baten	35.165		36.155	
<i>Totaal baten</i>		1.523.622		1.501.538
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten	1.247.518		1.188.543	
4.2 Afschrijvingen	35.147		49.398	
4.3 Huisvestingslasten	102.954		95.495	
4.4 Overige lasten	116.179		126.397	
<i>Totaal lasten</i>		1.501.798		1.459.833
<i>Saldo baten en lasten *</i>		21.824		41.705
6 Financiële baten en lasten				
6.1 Financiële baten	-		501	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		-		501
Totaal resultaat *		21.824		42.206

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl 07CT/De Fakkel

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW	518.207		502.032	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2.647		2.912	
3.5 Overige baten	10.075		9.220	
<i>Totaal baten</i>		530.929		514.164
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten	408.137		402.763	
4.2 Afschrijvingen	26.242		24.996	
4.3 Huisvestingslasten	31.829		30.281	
4.4 Overige lasten	58.320		66.391	
<i>Totaal lasten</i>		524.528		524.431
<i>Saldo baten en lasten *</i>		6.401		-10.267
6 Financiële baten en lasten				
6.2 Financiële lasten	-		-29	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		-		29
Totaal resultaat *		6.401		-10.238

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017 PER KOSTENPLAATS

Kpl /Bovenschools

	2017		2016	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.5 Overige baten		18		-
		<u>18</u>		<u>-</u>
<i>Totaal baten</i>		18		-
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten		43.216		-
4.4 Overige lasten		130.966		-
		<u>174.182</u>		<u>-</u>
<i>Totaal lasten</i>		174.182		-
<i>Saldo baten en lasten *</i>		<u>-174.164</u>		<u>-</u>
6 Financiële baten en lasten				
6.1 Financiële baten		191		-
		<u>191</u>		<u>-</u>
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		191		-
Totaal resultaat *		<u><u>-173.973</u></u>		<u><u>-</u></u>

*(- is negatief)